

Toepassingsprofiel waterschapsverordening

Versie 0.97
Geonovum – KOOP

Datum 23 januari 2019

Colofon

OW-besluit	waterschapsverordening
Versie	0.97
Projectnaam	Standaard Officiële Publicaties met specifieke toepassing voor OW-besluiten
Projectnummer	PR04
Contactpersoon	Eric van Capelleveen
Auteur(s)	Satyan Ramlal, Bart Huijbers, Johan Ruijten, Wilko Quak, Paul Jansen, Nienke Jansen, Astrid Janssen

Versiehistorie

Versie	Datum	Wijziging
0.96	1-9-2018	Nieuwe uniforme structuur en opmaak over alle TPOD's
0.96	1-9-2018	Diverse opmerkingen uit consultatie en werkgroepen verwerkt
0.96	1-9-2018	Update generieke UML-diagrammen
0.96	1-9-2018	Actualisatie van IMOP-vocabulaire en waardelijsten
0.97	3-12-2018	Par 3.1: onderhoud verwijderd nav review Rijk Par 3.1: "gebruik van waterstaatswerken" vervangen met "beperkingengebiedactiviteiten mbt een waterstaatswerk". Par 3.2: Rechtsbescherming verwijderd. HS 3: geheel onherroepelijk in werking vervangen met geheel in werking HS 3: instructies vervangen met instructieregel HS 3: waterschapsverordening kan verwijzen naar een peilbesluit, maar dat hoeft niet HS 3: weg toegevoegd aan fysieke elementen (domeininhoudelijk) HS 3: onderhoud verwijderd HS 5: omgevingswaarde verwijderd HS 5: beter voorbeeld omgevingsnorm (debiet) Open issues: aangevuld met resterend werk betere voorbeelden in figuren voor stapeling gebieden en presentatie / kaartweergave Open issues: meet- en rekenmethoden wordt in volgende versie standaard flexibeler inzetbaar; het zal dan een waarde zijn in de waardelijst voor Regelkwalificatie en als zodanig overal te annoteren.
0.97.1		HS 4: subparagraaf over Vocabulaire verwijderd
0.97.1	17-12-2018	Bijlage 4 Implementatiemodel verwijderd, vervangen door tabel Specificatie van klassen en eigenschappen van annotaties voor de waterschapsverordening in bijlage 3B"
0.97.1	17-12-2018	De uitwerking van het presentatiemodel voor het omgevingsplan a.d.h.v. voorbeelden toegelicht
0.97.1	17-12-2018	UML klassediagram in bijlage 3 geactualiseerd en voorzien van een tabel met definities, eigenschappen, etc.
0.97.1	17-12-2018	Hoofdstuk twee is herschreven
0.97.1	19-12-2018	Algemene regels gewijzigd in Algemene bepalingen, Begrippen gewijzigd in Begripsbepalingen, Meet- en rekenregels gewijzigd in Meet- en rekenbepalingen
0.97.1	19-12-2018	Het woord Afbeelding als een van de onderdelen van de inhoud van (regel)tekst vervangen door het woord Figuur om de tekst consistent te maken met IMOP
0.97.1	19-12-2018	Bevindingen BZK verwerkt.

Inhoud

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding	7
1.1.1	Nieuw stelsel omgevingsrecht	7
1.1.2	Digitaal Stelsel Omgevingswet	7
1.2	Toepassingsprofiel OW-besluit (TPOD)	8
1.3	Leeswijzer	9
2	Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor OW-besluiten	11
2.1	Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van OW-besluiten	11
2.2	OW-besluiten met en zonder regels	11
2.3	Betekenis van het begrip Regels in de toepassingsprofielen voor OW-besluiten met regels ..	12
2.4	Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde versie	12
3	Inhoudelijke aspecten van de waterschapsverordening	14
3.1	Kenschets rechtsfiguur	14
3.2	Algemene kenmerken waterschapsverordening	15
3.3	De inhoud van de waterschapsverordening	18
3.3.1	Regels en onderwerpen waterschapsverordening	18
3.3.2	Regels en besluiten die leiden tot wijziging omgevingsplan en omgevingsverordening	19
3.3.2.1	Meervoudig bronhouderschap	19
3.3.2.2	Vorbereidingsbesluit en voorbeschermingsregels	19
3.3.2.3	Projectbesluit en projectprocedure	20
3.3.3	Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit	20
3.3.4	Overgangsfase	20
4	Annoteren	21
4.1	Inleiding	21
4.2	Annotaties	21
4.2.1	Bekendmakingswet-annotaties	21
4.2.2	Omgevingswet-annotaties	21
4.2.3	Service-annotaties	21
4.3	Annotaties met een waardelijst	22
5	Vormgeving van de waterschapsverordening	23
5.1	Inleiding	23
5.2	Besluit en besluitonderdelen	23
5.2.1	Toelichting	23
5.2.1.1	Deel één: motivering	23
5.2.1.2	Deel twee: regels	23
5.2.1.3	Deel drie: artikelsgewijze toelichting	24
5.3	De besluitonderdelen die aan het toepassingsprofiel moeten voldoen	24
5.4	De actuele geldende versie van de waterschapsverordening	25
5.5	De geconsolideerde versie van de waterschapsverordening	25
5.6	Tekststructuur van de waterschapsverordening	25
5.6.1	Hoofdstructurering van de tekst	26
5.6.2	Structurering tekstelementen	26

5.6.2.1	Toelichting	26
5.6.2.2	Norm	27
5.6.3	Opschrift en nummering van de tekstelementen.....	28
5.6.3.1	Toelichting	28
5.6.3.2	Norm	28
5.6.4	Standaardindeling regeltekst waterschapsverordening	30
5.6.4.1	Toelichting	30
5.6.4.2	Norm	30
5.7	Locatie.....	31
5.7.1.1	Toelichting	31
5.7.1.2	Norm	33
5.7.2	Stapeling van Locaties	33
5.7.3	Beschrijving werkingsgebied in woorden	34
5.8	Toepassing van annoteren in de waterschapsverordening.....	35
5.8.1	Begrippen	35
5.8.2	Meet- en rekenbepalingen	35
5.8.3	Activiteit	35
5.8.3.1	Toelichting	35
5.8.3.2	Norm	36
5.8.4	Functie	36
5.8.5	Omgevingswaarde.....	37
5.8.6	Omgevingsnorm.....	37
5.8.6.1	Toelichting	37
5.8.6.2	Norm	37
5.8.7	Beperkingengebied	38
5.8.7.1	Toelichting	38
5.8.7.2	Norm	38
5.8.8	Thema	39
5.8.8.1	Toelichting	39
5.8.8.2	Norm	39
5.8.9	Onderwerp	39
5.8.9.1	Toelichting	39
5.8.9.2	Norm	39
5.8.10	Relatiekwalificatie.....	39
5.8.10.1	Toelichting	39
5.8.10.2	Norm	40
5.8.11	Verwijzingen.....	41
5.8.11.1	Toelichting	41
5.8.11.2	Norm	41
5.8.12	Regelkwalificatie	41
5.8.12.1	Toelichting	41
5.8.12.2	Norm	42
5.9	Standaardfrase als verbinding tussen regeltekst, werkingsgebied en waarden.....	42
5.9.1	Toelichting	42
5.9.2	Norm	44
6	Presentatiemodel toegepast op de waterschapsverordening	45
6.1	Principes van functioneel verbeelden	45
6.2	Presentatie van tekst.....	45
6.2.1	Presentatie van tekst met vaste tekststructuur	45

6.2.2	Presentatie van tekst voor OW-besluiten zonder regels	46
6.3	Presentatie van geometrie van (werkings)gebieden	46
6.4	Uitwerking Presentatiemodel voor de waterschapsverordening	48
6.4.1	Activiteit	49
6.5	Kaartillustraties.....	49
6.5.1	Omgevingsnorm.....	50
6.5.2	Onderwerp	52
6.5.3	Beperkingengebied	53
7	Openstaande vragen en issues	55
8	Bijlagen	56
Bijlage 1	Ontwerpkeuzen.....	57
Bijlage 2	Toelichting op hoofdlijnen van STOP en IMOP	58
Bijlage 3	UML klassediagrammen voor OW-besluiten	59
	A. UML klassediagram voor metadata van OW-besluiten	59
	B. UML klassediagram met annotaties voor de Waterschapsverordening.....	60

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

1.1.1 *Nieuw stelsel omgevingsrecht*

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien en wordt het fundament van het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht gelegd. Met het vernieuwen van het omgevingsrecht wil de wetgever vier verbeteringen bereiken:

- Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
- De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
- Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Voor de realisatie van deze doelen biedt de wetgever diverse juridische instrumenten, waaronder de OW-besluiten die verschillende bevoegde gezagen in staat stellen besluiten te nemen die ingrijpen in de leefomgeving. De belangrijkste OW-besluiten zijn:

- Algemene Maatregelen van Bestuur (Rijk)
- Ministeriële Regelingen (Rijk)
- Omgevingsvisie (Rijk, provincies en gemeenten)
- Omgevingsverordening (Provincies)
- Waterschapsverordening (Waterschappen)
- Omgevingsplan (Gemeenten)
- Projectbesluit (Rijk, provincies en waterschappen)
- Programma (Rijk, provincies en gemeenten)

In deze OW-besluiten staan verschillende soorten kaders, regels en/of kwalitatieve en kwantitatieve normen, bijvoorbeeld gericht op activiteiten van burgers en bedrijven in de fysieke leefomgeving.

1.1.2 *Digitaal Stelsel Omgevingswet*

Digitalisering is een ander belangrijk instrument voor het behalen van deze verbeterdoelen. De Omgevingswet bevat de grondslagen voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Daarmee is de juridische basis gelegd voor de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en kunnen er regels worden gesteld over onder andere gemeenschappelijke definities in de standaarden en voorzieningen die onderdeel zijn van het stelsel.

Het DSO zorgt voor samenhangende, eenduidige en toegankelijke informatie van goede kwaliteit en draagt bij aan de verbetering van het stelsel van het omgevingsrecht. Het stimuleert

een snellere en integrale besluitvorming onder de Omgevingswet en vergroot het gebruikersgemak.

Het DSO biedt het digitale loket waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving. Via het DSO kunnen zij:

- informatie raadplegen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals gegevens over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting.
- vergunningen aanvragen en meldingen doen;
- zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie. De basis hiervoor zijn de OW-besluiten die in het DSO zitten, waaronder omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en omgevingsplannen, waterschapsverordeningen, projectbesluiten en programma's.

Om aan deze doelstellingen van het DSO te kunnen voldoen is het nodig om de OW-besluiten *machine-leesbaar* te maken en de gebruikte gegevens *onderling uitwisselbaar* te maken. Dat betekent dat de OW-besluiten vanuit informatiekundig en technisch oogpunt moeten worden gestructureerd en gestandaardiseerd.

Bij ministeriële regeling zullen regels worden opgenomen rond het gebruik van deze standaard voor officiële overheidspublicaties.

De decentrale overheden zijn vrij in de keuze of ze regels stellen, en zo ja, welke inhoud de regels hebben. De standaard legt vast hoe de regels moeten worden ingedeeld en geannoteerd, hoe regeltekst aan locaties moet worden gekoppeld en welke waardelijsten van toepassing zijn.

1.2 Toepassingsprofiel OW-besluit (TPOD)

De Standaard Officiële Publicaties (STOP) bestaat in de basis uit drie modellen: Berichtenmodel, Presentatiemodel en Informatiemodel.

Het Informatiemodel voor Officiële Publicaties (IMOP) bevat de generieke, abstracte basis voor de beschrijving van de inhoud van officiële publicaties in officiële publicatiebladen van overheden, de daaruit afgeleide consolidaties en het daaraan gerelateerde berichtenverkeer. De structuur van het IMOP bestaat uit drie met elkaar samenhangende componenten:

- Tekststructuur: De structuurelementen van een officiële publicatie, zoals een hoofdstuk, artikel en lid;
- Locatie: Een met coördinaten afgebakend gebied die weergeeft waar een tekstonderdeel of annotatie zijn werking heeft;
- Annotaties: Toegevoegde gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die tekst machine-leesbaar maken en/of het mogelijk maken dat bepaalde gegevens op een kaart weergegeven worden.

Voor de algemene regels en richtlijnen voor de toepassing van IMOP in het domein van de Omgevingswet wordt voor elk OW-besluit een Toepassingsprofiel opgesteld, het zogenaamde TPOD.

Een TPOD beschrijft de informatiekundige specificaties conform IMOP voor de (inhoudelijke) onderwerpen, de regels en richtlijnen die gelden voor het betreffende OW-besluit. Het is in feite de schakel tussen de juridisch(-inhoudelijke) bepalingen in de Omgevingswet en de technische specificaties voor het ontwikkelen van software ten behoeve van het opstellen van de afzonderlijke OW-besluiten. Het TPOD is primair bedoeld voor informatie-specialisten

en beleidsmedewerkers van de bevoegde gezagen, die de OW-besluiten volgens de standaard inhoud en vorm zullen geven.

Voor elk TPOD is een aparte xml-versie geschreven, zodat leveranciers op basis van universele codering software kunnen ontwikkelen ter ondersteuning van het opstellen van de OW-besluiten en voor mogelijke andere toepassingen.

Dit TPOD geeft uitwerking aan de waterschapsverordening en behoort bij een set van documenten die, als onderdeel van de STOP, ontwikkeld zijn voor het domein van de Omgevingswet:

- Het Conceptueel Informatiemodel voor de Omgevingswet (CIM-OW);
- Een generiek Toepassingsprofiel (TPOD-generiek);
- Toepassingsprofielen (TPOD's) van andere OW-besluiten;
- Parameters bij de afzonderlijke TPOD's;
- Waardelijsten behorende bij de TPOD's;
- Praktijkrichtlijnen op basis van de TPOD's;
- Presentatiemodel;
- Berichtenmodel;
- Conformiteitsregels.

1.3 Leeswijzer

In dit document gebruiken wij de term OW-besluit. Deze term wordt momenteel informeel gebruikt voor 'besluiten en rechtsfiguren die via de landelijke voorziening van het DSO worden ontsloten' (formulering wetsvoorstel Invoeringswet). Voorheen was de term OW-besluit.

De doelstellingen van de Omgevingswet en het DSO zijn in dit hoofdstuk op hoofdlijnen toegelicht. Daarmee is het bredere kader en het doel van het TPOD geschetst. In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten voor het TPOD omschreven die de kaders vormen voor de structurering en standaardisering van de waterschapsverordening. De juridische en inhoudelijke kenmerken van de waterschapsverordening worden uitgewerkt in hoofdstuk 3 en bieden daarmee de basis voor de structurering ervan.

Na een toelichting op het concept van annoteren en de soorten annotaties in hoofdstuk 4, wordt in hoofdstuk 5 de structuur van de waterschapsverordening beschreven. Daarin wordt toegelicht hoe de waterschapsverordening gestructureerd moet worden om het machine-leesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar te maken.

In hoofdstuk 6 wordt beschreven hoe het presentatiemodel wordt toegepast op de waterschapsverordening en hoofdstuk 7 tenslotte bevat een lijst van punten en vragen die nog openstaan.

In Bijlage 3 zijn voor de metadata en de annotaties van de waterschapsverordening UML klassediagrammen opgenomen.

De TPOD's voor alle OW-besluiten volgen dezelfde structuur en indeling, om de vergelijkbaarheid van de tekstblokken en het beheer daarvan nu en in de toekomst zo eenvoudig mogelijk te maken. Het kan zijn dat een paragraaf niet van toepassing is voor een bepaalde TPOD. In dat geval wordt dat ook in de betreffende paragraaf aangegeven.

Dit toepassingsprofiel stelt een aantal (overwegend technische en structurerende) normen voor het opstellen van de waterschapsverordening. Voorbeelden daarvan zijn het aantal be-

sluitonderdelen waaruit een besluit tot wijziging van de waterschapsverordening moet bestaan, de eigenschappen die nodig zijn om een bepaalde annotatie vast te leggen en de manier waarop de relatie tussen tekst en werkingsgebied wordt vormgegeven. Uiteraard bevat het toepassingsprofiel ook een toelichting op die normen. Om volstrekt helder te maken wat tot de norm behoort wordt in de tekst een duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide teksttypen. De toelichtende teksten staan steeds in de subparagraaf Toelichting, de normen staan in de subparagraaf Norm.

2 Uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor OW-besluiten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor OW-besluiten beschreven. Deze uitgangspunten zijn mede gebruikt als bouwstenen voor de ontwikkeling van de TPOD's. Deze informatie is met name beschrijvend van aard en dient het doel achtergrond te bieden voor de komende hoofdstukken, die voortborduren op de uitgangspunten beschreven in dit hoofdstuk.

2.1 Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van OW-besluiten

Het proces begint met een informeel deel dat bestaat uit participatie en (voor)overleg. Daarbij legt het bevoegde gezag dan wel een initiatiefnemer een voorstel, voornemen of een vraagstuk voor aan externe partijen, zoals bewoners en bedrijven uit de betreffende omgeving en andere bevoegde gezagen. Deze informele fase is vormvrij. Het bevoegd gezag (en de initiatiefnemer) kan zelf een medium kiezen voor participatie en/of overleg: een document, een website, een film etc. In het informele deel van het proces kan een informele versie van het OW-besluit gebruikt worden. De STOP- en TPOD-standaarden maken dat mogelijk door ook een conceptversie van OW-besluiten aan te bieden.

Bij het opstellen van het OW-besluit ten behoeve van het formele deel van het proces moet gebruik gemaakt worden van de standaarden STOP en TPOD. De standaarden ondersteunen ook dit opstelproces. Na het opstellen van het OW-besluit volgen publicatie en kennisgeving van het ontwerp van het OW-besluit en later publicatie of bekendmaking van het besluit in de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB).

In de LVBB worden alleen ontwerp- en vastgestelde besluiten gepubliceerd respectievelijk bekendgemaakt. Op dit moment is nog onduidelijk of, en zo ja waar, zal worden voorzien in een omgeving waarin ook de OW-besluiten met niet-formele status beschikbaar gesteld en geraadpleegd kunnen worden.

2.2 OW-besluiten met en zonder regels

Er is onderscheid tussen OW-besluiten die regels bevatten, zoals de waterschapsverordening, en OW-besluiten die geen regels bevatten, zoals de omgevingsvisie.

OW-besluiten die regels bevatten, zullen vanuit de gebruikerstoepassing van het DSO het meest bevraagd worden. Daarom worden aan die OW-besluiten extra eisen gesteld ten behoeve van de bekendmaking en zijn er extra mogelijkheden aan toegevoegd voor bevraging en raadpleging. Om deze reden besteden de standaarden extra aandacht aan deze categorie als het gaat om tekststructuur, relatie met Locaties en weergave.

De OW-besluiten zonder regels hebben een ander karakter. Ze hebben een vrijere opzet en kennen geen artikelsgewijze indeling. Hiervoor geldt dan ook een aantal eisen niet die wel voor de OW-besluiten met regels gelden, zoals vaste tekststructuren. De specificaties voor de tekststructuur zijn opgenomen in paragraaf 5.6.

2.3 Betekenis van het begrip Regels in de toepassingsprofielen voor OW-besluiten met regels

In de systematiek van de toepassingsprofielen voor OW-besluiten omvat het begrip Regels meer dan in het dagelijkse spraakgebruik het geval is. In de toepassingsprofielen voor OW-besluiten wordt het begrip Regels gebruikt voor het samenstel van de volgende twee onderdelen:

- Regeltekst
Regeltekst is de kleinste zelfstandige eenheid van informatie in een OW-besluit met regels: een Artikel of een Lid.
- Informatieobjecten
In omgevingsdocumenten kan informatie worden opgenomen die niet in tekstuele vorm op een voor de mens leesbare manier weergegeven kan worden. Deze informatie wordt onderdeel van het OW-besluit door het in een informatieobject op te nemen: machine-leesbare informatie die met algemeen beschikbare software voor de mens leesbaar gemaakt kan worden. Informatieobjecten zijn in ieder geval:
 - de coördinaten die de werkingsgebieden van Regeltekst begrenzen;
Meer informatie over werkingsgebieden is te vinden in paragraaf 5.7 Locatie en Werkingsgebied.
 - de toetsbare waarden die bepaalde typen normen uit de regeltekst ter plaatse van de verschillende Locaties hebben (toetsbare waarden kunnen ook inhouden standaard afstanden, risico-aanduidingen en andere (kwalitatieve) kwalificaties);
Dit principe wordt beschreven in de paragrafen 5.8.5 en 5.8.6 die gaan over het annoteren van Omgevingswaarde en Omgevingsnorm.
 - kenmerken die gebieden betekenis geven.
Het gaat hier om het toevoegen van markeringen die ervoor zorgen dat het werkingsgebied van regeltekst over activiteit, functie, omgevingswaarde, omgevingsnorm, beperkingengebied en regeltekst met een bepaald onderwerp op een kaart weergegeven kunnen worden en dat duidelijk is dat die weergave op de kaart als zodanig geïnterpreteerd moet worden.
Zie hiervoor de onderdelen van paragraaf 5.8 die gaan over het annoteren van Activiteit, Functie, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm, Beperkingengebied en Onderwerp.

Let op dat de standaard het ook mogelijk maakt een zogenaamde regelkwalificatie aan te duiden.

Hiermee kan een regel aangeduid worden als bijvoorbeeld een zorgplicht, beoordelingsregel, et cetera., en kan van een activiteit aangeduid worden welke toestemmings-/ verbodsplicht hier aan geldt.

2.4 Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde versie

OW-besluiten komen tot stand door het nemen van een initieel besluit (het eerste besluit waarbij een volledig OW-besluit wordt vastgesteld). OW-besluiten kunnen vervolgens door wijzigingsbesluiten gewijzigd worden. Omgevingsplannen, omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen en omgevingsvisies moeten in geconsolideerde vorm beschikbaar gesteld worden. In de geconsolideerde versie worden alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt tot een doorlopende versie van het OW-besluit. In paragraaf 5.2 wordt het besluit tot vaststelling dan wel wijziging van het OW-besluit beschreven. Paragraaf 5.5 gaat nader in op de geconsolideerde versie. De werking van het wijzigen van OW-

besluiten door middel van wijzigingsbesluiten en het consolideren is in detail beschreven in CIM-OP en in de STOP-TP-documentatie.

Een groot deel van de bepalingen van dit toepassingsprofiel is met name van toepassing op de geconsolideerde versie van het OW-besluit en minder op wijzigingsbesluiten. Een wijzigingsbesluit zal namelijk vooral het verschil met de vorige geconsolideerde versie laten zien.

3 Inhoudelijke aspecten van de waterschapsverordening

Dit hoofdstuk beschrijft de inhoud de waterschapsverordening en heeft als doel de functionele (valideerbare) elementen in het toepassingsprofiel te kunnen identificeren.

Paragraaf 3.1 schetst het karakter van de waterschapsverordening. Deze schets bevat informatie op hoofdlijnen, die van belang is voor de functionele (valideerbare) elementen in het toepassingsprofiel.

In paragraaf 3.2 staan specifieke kenmerken van de waterschapsverordening. Deze kenmerken geven de (juridische, procedurele, etc.) context weer van de waterschapsverordening, maar beschrijven geen domein-specifieke zaken.

Paragraaf 3.3 beschrijft domein-specifieke kenmerken van de waterschapsverordening. Dit zijn niet alleen inhoudelijke kenmerken over de waterschapsverordening zelf. Waar relevant zijn ook kenmerken beschreven die aangeven hoe de waterschapsverordening zich verhoudt tot zaken in breder verband, bijvoorbeeld ten opzichte van andere instrumenten.

3.1 Kenschets rechtsfiguur

Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten stellen elk (integraal) beleid en regels vast over de ontwikkeling, het gebruik, de bescherming en het beheer van de fysieke leefomgeving voor hun grondgebied. Zij leggen dit vast in één of meerdere OW-besluiten.

Elk van deze bestuursorganen heeft in het stelsel voor het omgevingsrecht zijn eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden en daarmee samenhangende instrumenten, waaronder de OW-besluiten.

Het waterschap stelt regels over de fysieke leefomgeving en legt deze vast in één waterschapsverordening voor zijn gehele grondgebied. De waterschapsverordening bevat in de eerste plaats de regels die op grond van de Omgevingswet worden gesteld en daarnaast ook regels over de fysieke leefomgeving die worden gesteld op grond van de Waterschapswet en andere bijzondere wetten.

De waterschapsverordening richt zich specifiek op het watersysteem en bevat onder andere regels met betrekking tot beheer en onderhoud, regels over lozingen of beperkingengebied-activiteiten m.b.t. een waterstaatswerk.

Daarnaast kan de waterschapsverordening zich richten op het vaarwegbeheer en wegenbeheer, voor die gebieden waarvoor het waterschap dat soort beheer uitvoert. De provincies delen het vaarwegbeheer toe, en kunnen dat zowel bij de provincie zelf als bij het waterschap of de gemeente beleggen. Wegenbeheer wordt in bepaalde delen van het land door waterschappen gedaan buiten de bebouwde kom – dit zijn van oudsher wegen die nodig waren voor de waterbeheertaken van het waterschap, zoals dijkwegen.

De regels in de waterschapsverordening zijn gebodsbepalingen, plichten voor bijvoorbeeld onderhoudswerkzaamheden en bepalingen over in welke gevallen een vergunning of een melding vereist is voor bepaalde activiteiten/handelingen of voldaan moet worden aan algemene regels. Tevens kan het waterschap beperkingengebieden aanwijzen.

3.2 Algemene kenmerken waterschapsverordening

In Tabel 1 tot en met Tabel 3 zijn de algemene kenmerken van de waterschapsverordening opgenomen. Deze kenmerken leggen de algemene eigenschappen vast, waarmee informatie over de waterschapsverordening wordt bijgehouden. Doel van deze tabellen is het weergeven van de meest essentiële algemene kenmerken van het instrument zodat de lezer het beter kan plaatsen en vergelijken met bestaande instrumenten, niet om een volledig sluitende beschrijving te geven.

Tabel 1 Juridische kenmerken

Onderwerp	Specificatie
Grondslag rechtsfiguur	Artikel 2.5 Omgevingswet
Vorbereidingsprocedure	Toepassen afdeling 3.4 Awb verplicht
Tijdstip bekendmaking/ terinzagelegging vastgestelde waterschapsverordening	Door bestuursorgaan te bepalen
Inwerkingtreding	Inwerkingtreding op achtste dag na dag van bekendmaking of op in besluit aangegeven andere datum
Rechtsbescherming	hoofregel: geen bezwaar en beroep mogelijk <ul style="list-style-type: none"> • uitzondering: wel beroep mogelijk tegen onderdelen die het karakter hebben van een concretiserend besluit van algemene strekking.
Geldt toepassingsprofiel ook voor ontwerpbesluit	Ja
Rechtsfiguur roept meldingsplicht of vergunningplicht in het leven en/of bevat bepalingen waaraan aanvragen omgevingsvergunning rechtstreeks getoetst moeten worden	Ja
Rechtsfiguur bevat voor een ieder bindende regels	Ja

Tabel 2 Kenmerken ten behoeve van metadata en annotaties

Onderwerp	Specificatie
Bevoegde bestuurslaag	Bevoegd tot vaststellen: <ul style="list-style-type: none"> • waterschap • provincie (via indeplaatstreding)
Bestuursorgaan	Bevoegd tot vaststellen: <ul style="list-style-type: none"> • algemeen bestuur waterschap • dagelijks bestuur waterschap (na delegatie) • gedeputeerde staten (via indeplaatstreding)

Onderwerp	Specificatie
Mogelijke statussen besluit tot vaststelling of wijziging waterschapsverordening (procedure-status)	<ul style="list-style-type: none"> in voorbereiding¹ ontwerp geheel in werking
Mogelijke documentversies besluit tot vaststelling of wijziging waterschapsverordening	<ul style="list-style-type: none"> concept² ontwerp vastgesteld
Mogelijke statussen objecten geconsolideerde versie waterschapsverordening	PM
OW-besluit kan rechtstreeks ander OW-besluit wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee
Ander OW-besluit kan rechtstreeks onderhavig OW-besluit wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	Nee
Normadressaat	<ul style="list-style-type: none"> burgers bedrijven dagelijks bestuur
Rechtsfiguur kan gewijzigd worden door wijzigingsbesluiten	Ja
Onderdelen	<ul style="list-style-type: none"> Deel 1: Vaststellingsdocumenten en motivering Deel 2: Regels Deel 3: Artikelsgewijze en algemene toelichting
Tekststructuur besluitonderdelen	Deel 2: Regelingstructuur (waarbij gestructureerd gebruik wordt gemaakt van de Aanwijzingen voor de Regelgeving) Delen 1 en 3: Vrijetekststructuur

¹ Deze status is bedoeld voor het interne proces bij het bevoegde gezag en het informele deel van de procedure (participatie, samenwerking)

² Deze documentversie is bedoeld voor het interne proces bij het bevoegde gezag en het informele deel van de procedure (participatie, samenwerking)

Onderwerp	Specificatie
Bij de waterschapsverordening vast te leggen algemene meta-data	<ul style="list-style-type: none"> • Type OW-besluit • STOP-profielversie • TPOD-profielversie • Praktijkrichtlijnversie • Beleidsmatig verantwoordelijke overheid • Naam overheid • Bevoegd gezag • CBS-Code overheid • Grondslag • Documentversie • Toepassingsschaal • Ondergrondtype • Ondergronddatum • Naam besluit • Besluitnummer • Relatie ander besluit
Bij de waterschapsverordening vast te leggen procedure-informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Datum vaststelling • Datum bekendmaking • Startdatum terinzagelegging ontwerp • Einddatum terinzagelegging ontwerp • Datum inwerkingtreden • Datum onherroepelijk • Procedurestatus
Het moet mogelijk zijn vanuit de geconsolideerde regeling en een regel daarbinnen, de volledige historie van wijzigingsbesluiten (het tweede deel van het besluit tot vaststelling/wijziging) op te vragen in de LVBB / KOOP systemen.	ja

Tabel 3 Vergelijking met huidige rechtsfiguren en RO Standaarden

Onderwerp	Specificatie
Vergelijkbaar met/ voortzetting van huidige rechtsfiguur	Keur op basis van Waterschapswet en Waterwet (keur is een verordening), legger en algemene regels
Voortzetting van instrument in RO Standaarden	Nee, maar waterschapsverordening heeft gelijkenis met provinciale verordening en ook met bestemmingsplan (met name in de regels)
INSPIRE thema	<ul style="list-style-type: none"> • Landgebruik • Gebiedsbeheer

3.3 De inhoud van de waterschapsverordening

In deze paragraaf wordt de inhoud van de waterschapsverordening beschreven, met in subparagraaf 3.3.1 een overzicht van de belangrijkste onderwerpen waarover in de waterschapsverordening regels moeten of kunnen worden gesteld.

Subparagraaf 3.3.2 beschrijft regels en besluiten van bestuursorganen die leiden tot wijziging van het omgevingsplan en is derhalve niet van toepassing op de waterschapsverordening. Subparagraaf 3.3.3 heeft alleen betrekking op het omgevingsplan en is daarmee eveneens niet van toepassing voor de waterschapsverordening. Tenslotte wordt in subparagraaf 3.3.4 ingegaan op de overgang van de bestaande wet- en regelgeving naar de Omgevingswet.

3.3.1 *Regels en onderwerpen waterschapsverordening*

De Omgevingswet geeft geen sluitend overzicht van onderwerpen waarover in de waterschapsverordening regels gesteld moeten of kunnen worden. Wel is bepaald welke aspecten de fysieke leefomgeving in ieder geval omvat en welke gevolgen worden aangemerkt als gevolgen voor de fysieke leefomgeving.

In de wet staan vervolgens -soms expliciet, vaker ook impliciet- specifiekere bepalingen over de inhoud van de waterschapsverordening, zoals het aanwijzen van onderwerpen waarover regels alleen in een waterschapsverordening mogen worden opgenomen.

In de Omgevingswet is bepaald dat bij AMvB gevallen kunnen worden aangewezen:

- waarin regels over de fysieke leefomgeving alleen in de waterschapsverordening mogen worden opgenomen;
- waarin regels over de fysieke leefomgeving niet in de waterschapsverordening mogen worden opgenomen.

Het aanwijzen van deze gevallen zal plaatsvinden in het Invoeringsbesluit Omgevingswet. Deze gevallen zijn aangewezen in artikel 2.2 van het Omgevingsbesluit³. Naast de regels die, als ze worden gesteld, in de waterschapsverordening moeten worden opgenomen en de regels over onderwerpen die daarin niet mogen worden opgenomen, ontstaat als vanzelf ook een categorie regels over onderwerpen die in de waterschapsverordening kunnen worden opgenomen maar waarvan dat niet verplicht wordt gesteld. Over die onderwerpen kunnen regels ook in een (andere) verordening worden gesteld.

Tabel 4 biedt een overzicht van de belangrijkste regels en onderwerpen die de waterschapsverordening op grond van de Omgevingswet, AMvB's en omgevingsverordening moet, respectievelijk kan, bevatten. Voor de samenstelling van deze tabel is gebruik gemaakt van de Omgevingswet met de voorgenomen wijzigingen die door het wetsontwerp Invoeringswet Omgevingswet (juli 2018) in de Omgevingswet worden aangebracht.

³ Zoals dat luidt na wijziging door de consultatieversie van het Invoeringsbesluit

Tabel 4 Inhoudelijke kenmerken waterschapsverordening

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Grondslag voor andere instrumenten		Een waterschapsverordening kan een grondslag zijn voor een omgevingsvergunning, melding en projectbesluit.
Peilbesluit		Een waterschapsverordening kan verwijzen naar een peilbesluit dat een relatie kan hebben met regels binnen de waterschapsverordening.
Fysieke elementen (domeininhoudelijk)		Structurele elementen: <ul style="list-style-type: none"> - Oppervlaktewaterlichaam - Grondwaterlichaam - Bergingsgebied - Waterkering - Kunstwerk - Vaarweg - Beperkingengebied - Weg (in die gevallen dat het waterschap we- gen beheert)
Regelkwalificatie		Soorten regels en plichten: <ul style="list-style-type: none"> - Zorgplicht - Verbod - Vergunningplicht - Meldingsplicht - Informatieplicht - Algemene regel - Maatwerkregel - Indieningsvereisten
Type activiteiten		Belangrijkste activiteiten: <ul style="list-style-type: none"> - Onttrekking grondwater - Infiltreren - Beheer waterbodem (bijv. baggeren) - Beperkingengebiedactiviteiten (bijv. steiger aanleggen, brug bouwen, beschoeiing plaat- sen) - Lozing (kwantitatieve elementen) - Lozing (kwalitatieve elementen)

3.3.2 *Regels en besluiten die leiden tot wijziging omgevingsplan en omgevingsverordening*
Deze paragraaf is niet van toepassing op de waterschapsverordening.

3.3.2.1 *Meervoudig bronhouderschap*
Deze paragraaf is niet van toepassing op de waterschapsverordening.

3.3.2.2 *Vorbereidingsbesluit en voorbeschermingsregels*
Deze paragraaf is niet van toepassing op de waterschapsverordening

3.3.2.3 *Projectbesluit en projectprocedure*

Deze paragraaf is niet van toepassing op de waterschapsverordening.

3.3.3 *Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit*

Deze paragraaf is niet van toepassing op de waterschapsverordening.

3.3.4 *Overgangsfase*

Na inwerkingtreden van de Omgevingswet vormen bij AMvB aan te wijzen delen van de huidige keur en andere regels die in de waterschapsverordening opgaan de van rechtswege voor het gehele grondgebied van een waterschap geldende waterschapsverordening (art. 22.14 Ow).

Daarnaast zullen ook de regels die het Rijk decentraliseert als onderdeel van de zogenoemde 'bruidsschat' onderdeel gaan uitmaken van de waterschapsverordening zoals die geldt ten tijde van de inwerkingtreding van de Omgevingswet (art. 22.14 Ow). Het Rijk draagt er zorg voor dat de regels uit de bruidsschat als onderdeel van de waterschapsverordening elektronisch geraadpleegd kunnen worden.

De verplichting tot vaststelling van een waterschapsverordening geldt pas vanaf een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Vanaf dat moment worden regels over de fysieke leefomgeving alleen nog in het omgevingsplan gesteld (art. 22.15 Ow).

4 Annoteren

4.1 Inleiding

Onder annoteren verstaan we het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die tekst machine-leesbaar maken en/of het mogelijk maken dat bepaalde gegevens op een kaart weergegeven worden. De gegevens worden dus niet direct in de lopende, voor de mens leesbare, tekst weergegeven. Dit hoofdstuk gaat over het annoteren van OW-besluiten.

Voor OW-besluiten met regels geldt dat annotaties kunnen worden toegepast op het niveau van de Regeltekst (de kleinste zelfstandige eenheid van informatie in een OW-besluit met regels: Artikel en Lid) en van de Juridische Regel (een onderdeel van een Regeltekst). Dit geldt niet voor de annotaties Regelkwalificatie, Onderwerp en Thema, die alleen kunnen worden toegepast op een Regeltekst.

Een overzicht van alle mogelijke annotaties is opgenomen in het UML (Unified Modeling Language) klassediagram en de bijbehorende tabel (Tabel 7) in bijlage B.

4.2 Annotaties

In het samenstel van STOP en TPOD onderscheiden we drie categorieën van annotaties:

- Bekendmakingswet-annotaties
- Omgevingswet-annotaties
- Service-annotaties

4.2.1 *Bekendmakingswet-annotaties*

Bekendmakingswet-annotaties zijn nodig om te kunnen bekendmaken en te kunnen publiceren en om besluiten te kunnen consolideren. Wanneer deze annotaties niet zijn aangebracht, zal de LVBB het besluit of de publicatie niet kunnen verwerken. Onder deze categorie vallen de metadata die het besluit beschrijven (zoals het bestuursorgaan dat het besluit genomen heeft, de datum waarop het besluit is genomen en de gebruikte versie van de standaard) en de annotatie die de (regel)tekst verbindt met het bijbehorende werkingsgebied.

4.2.2 *Omgevingswet-annotaties*

Omgevingswet-annotaties maken het mogelijk dat het DSO op de beoogde wijze kan functioneren. Voorbeelden zijn het annoteren van Activiteit, Functie en Omgevingsnorm. Hierdoor is het bijvoorbeeld mogelijk om de regels in het DSO activiteitgericht te bevragen. Deze annotatiesoort zorgt er ook voor dat de werkingsgebieden van regels op een kaart worden weergegeven. De presentatiestandaard gebruikt deze annotaties om te bepalen met welk symbool (kleur, lijntype, vlakarcering, etc.) het werkingsgebied wordt weergegeven. Dit zorgt er voor dat wordt voldaan aan de eis dat een besluit kenbaar moet zijn.

4.2.3 *Service-annotaties*

Service-annotaties zijn annotaties die gebruikers een meer gedetailleerd inzicht bieden, maar niet noodzakelijk zijn om het DSO op de beoogde wijze te laten functioneren. Voorbeelden van deze soort zijn de annotaties Regelkwalificatie (geeft bv. aan dat een regel een beoordeelingsregel bevat), Thema en Onderwerp.

4.3 Annotaties met een waardelijst

Bij veel annotaties hoort een lijst vooraf gedefinieerde waarden die de eigenschap kan aannemen. De waarden staan niet in de objectencatalogus maar in een waardelijst. Om uniformiteit te bevorderen worden zoveel mogelijk eenduidige begrippen gebruikt.

Waardelijsten zijn er in twee vormen: limitatief en uitbreidbaar. In de toepassingsprofielen voor de OW-besluiten bedoelen we daar het volgende mee.

- limitatieve waardelijst: er moet een waarde gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden, er mag geen waarde gebruikt worden die niet op de lijst voorkomt;
- uitbreidbare waardelijst: er is een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. Wanneer de gewenste waarde op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Als de gewenste waarde niet op de waardelijst voorkomt, wordt een eigen waarde gekozen.

In paragraaf 5.8 is per annotatie aangegeven voor welke eigenschappen een waardelijst geldt en of deze limitatief of uitbreidbaar is. Tabel 7 in Bijlage 3 laat dat nogmaals in tabelvorm zien.

5 Vormgeving van de waterschapsverordening

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft het model van de waterschapsverordening en voorziet in de vertaling van (een deel van) de kenmerken van Tabel 1 tot en met Tabel 2 naar het model dat de kenmerken structureert en aan elkaar relateert. Het model legt uit hoe de waterschapsverordening zodanig gestructureerd wordt, dat het machine-leesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar wordt.

Achtereenvolgens worden besluit, besluitonderdelen en geldende en geconsolideerde versie (5.2 t/m 5.5), de tekststructuur van de waterschapsverordening (5.6), Locatie en Werkingsgebied (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**), de toepassing van specifieke annotaties in de waterschapsverordening (5.8) en de standaardfrase beschreven. Deze onderdelen zijn gebaseerd op IMOP en de UML-diagrammen, als beschreven in Bijlage 3.

5.2 Besluit en besluitonderdelen

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de onderdelen waaruit het besluit waarbij een waterschapsverordening of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat.

5.2.1 Toelichting

Het besluit waarbij een waterschapsverordening of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat uit twee onderdelen. Facultatief kan daar een derde deel aan worden toegevoegd.

5.2.1.1 Deel één: motivering

Deel één van het besluit bestaat uit de motivering van het besluit tot vaststelling c.q. wijziging van de waterschapsverordening. Dit deel kan bestaan uit een combinatie van het besluit van het Algemeen Bestuur, het voorstel van het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur van het waterschap en eventueel een zienswijzennota en een inhoudelijke toelichting op het besluit.

Ter ondersteuning van de motivering kunnen bijlagen met onderzoeksgegevens en bescheiden bij dit eerste deel van het vaststellingsbesluit gevoegd zijn.

5.2.1.2 Deel twee: regels

Het tweede deel van het besluit bevat de regels die deel gaan uitmaken van de waterschapsverordening. De regels bestaan uit juridische Regeltekst, de werkingsgebieden (de gebieden waar de afzonderlijke regels gelden en die worden begrensd door coördinaten) en de annotaties (zie daarvoor (de inleiding van) hoofdstuk 4). Bij dit tweede deel kunnen bijlagen worden gevoegd.

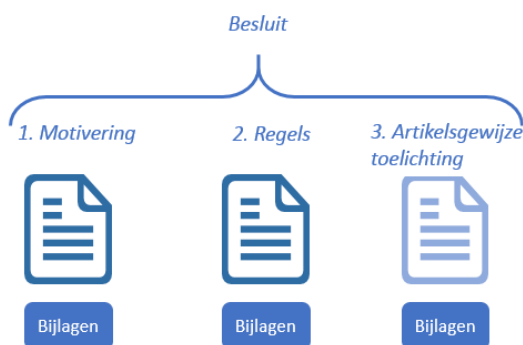
In dit tweede deel wordt concreet aangegeven op welke wijze de waterschapsverordening wordt aangepast. Aangegeven wordt welke regels worden toegevoegd, geschrapt, gewijzigd of vervangen door andere. Dit deel van het vaststellings- of wijzigingsbesluit is vergelijkbaar met de wijziging van een wet of een verordening.

5.2.1.3 Deel drie: artikelsgewijze toelichting

Het derde deel kan aan het besluit worden toegevoegd als het waterschapsbestuur ervoor kiest om bij iedere regel van de waterschapsverordening een artikelsgewijze toelichting te geven. De artikelsgewijze toelichting is facultatief, niet verplicht. Als er voor een artikelsgewijze toelichting is gekozen, bestaat het derde deel van het besluit uit de volledige artikelsgewijze toelichting (bij de eerste vaststelling van een waterschapsverordening) dan wel uit de wijzigingen die worden aangebracht in de geconsolideerde artikelsgewijze toelichting bij elke regel uit de waterschapsverordening (bij een besluit tot wijziging van de waterschapsverordening). Dit deel van het vaststellingsbesluit zal dus overeenkomen met de artikelsgewijze toelichting zoals die bij wetten en verordeningen gebruikelijk is. Bij elke wijziging van regels van de waterschapsverordening wordt dan ook de artikelsgewijze toelichting op die regels geactualiseerd.

Aan deze artikelsgewijze toelichting kan ook een algemene toelichting worden toegevoegd met bijvoorbeeld gegevens over het waterschap en een beschouwing over de visie van het waterschap op de waterschapsverordening (globaal, gedetailleerd, etc). Wanneer dat nodig is kan bij een wijziging van de regels van de waterschapsverordening ook deze algemene toelichting worden geactualiseerd. Als dat gewenst is kunnen ook aan deel 3 bijlagen worden toegevoegd.

De besluitonderdelen zijn schematisch weer gegeven in Figuur 1.

Figuur 1 Schematische weergave besluitonderdelen

5.3 De besluitonderdelen die aan het toepassingsprofiel moeten voldoen

Het OW-besluit moet, zowel in de vorm van de afzonderlijke delen van de besluiten tot wijziging of vaststelling van het OW-besluit als in de geconsolideerde vorm, in het DSO goed raadpleegbaar en bruikbaar zijn. Daarom moeten het tweede deel van het besluit en de geconsolideerde versie in hoge mate gestructureerd en van (extra) intelligentie voorzien zijn; kortom ze moeten aan STOP en TPOD voldoen. Om de artikelsgewijze toelichting bij het juiste artikel te kunnen raadplegen moet ook het (facultatieve) derde deel van het besluit gestructureerd zijn en aan de Standaarden voor OW-besluiten voldoen. Het eerste deel van het besluit moet aan STOP voldoen.

5.4 De actuele geldende versie van de waterschapsverordening

De tweede delen van alle opeenvolgende besluiten tot vaststelling of wijziging van de waterschapsverordening vormen samen het actuele geldende waterschapsverordening waaraan rechten en plichten kunnen worden ontleend.

De in het eerste deel opgenomen motivering en de daarbij behorende gegevens en bescheiden over bijvoorbeeld onderzoek en zienswijzen maken geen deel uit van de waterschapsverordening. Dat geldt ook voor de artikelsgewijze en de algemene toelichting uit het (facultatieve) derde deel van het vaststellingsbesluit. Deze onderdelen van het besluit zijn niet juridisch bindend. Wel kunnen deze delen uiteraard een rol spelen bij de interpretatie van de regels van de waterschapsverordening.

5.5 De geconsolideerde versie van de waterschapsverordening

Naast de verzameling van tweede delen van alle besluiten tot vaststelling of wijziging van de waterschapsverordening die samen het juridisch geldende waterschapsverordening vormen is er ook een geconsolideerde versie van de waterschapsverordening. In de terminologie van de bekendmakings-regelgeving wordt zo'n geconsolideerde versie ook wel de regeling genoemd. In de geconsolideerde versie worden alle achtereenvolgens genomen wijzigingsbesluiten verwerkt tot een doorlopende versie van de waterschapsverordening.

De geconsolideerde versie vormt de basis voor de weergave van de regeling in de LVBB en van de waterschapsverordening dat in het DSO te raadplegen is. De geconsolideerde versie van de regels van de waterschapsverordening bestaat uit de regeltekst, metadata, informatie-objecten en functionele annotaties. Wanneer bij het tweede deel bijlagen zijn bijgevoegd worden die in de geconsolideerde versie opgenomen; wijzigingen die door het besluit in bestaande bijlagen worden aangebracht (aanpassingen in bestaande bijlagen of het geheel verwijderen van één of meer bijlagen) worden in de geconsolideerde versie verwerkt.

De wijzigingen in de (facultatieve) artikelsgewijze toelichting op de regels en de algemene toelichting worden verwerkt in de geconsolideerde, digitaal raadpleegbare artikelsgewijze en algemene toelichting op de waterschapsverordening die ook via het DSO te raadplegen is. Naast de geconsolideerde versie van de waterschapsverordening zijn ook alle opeenvolgende besluiten tot wijziging van de waterschapsverordening volledig langs digitale weg te raadplegen.

5.6 Tekststructuur van de waterschapsverordening

In het IMOP is een volledige beschrijving van het IMOP-tekstmodel opgenomen. Het IMOP-tekstmodel benoemt tekstobjecten en beschrijft de structuur waarin die tekstobjecten toegepast kunnen worden. Het tekstmodel geldt voor alle officiële overheidspublicaties. Specifieke typen publicaties hebben een specifiek profiel op het IMOP tekstmodel. IMOP onderscheidt twee soorten Tekststructuren:

- RegelingStructuur: teksten met regels, oftewel een artikelsgewijze opzet;
- VrijeTekstStructuur: teksten zonder regels, die een vrijere opzet kennen.

In dit document wordt beschreven hoe het IMOP-tekstmodel op de waterschapsverordening moet worden toegepast.

De specificering van de structuur van een waterschapsverordening vindt plaats in drie stappen:

- 1 Hoofdstructurering van de tekst
- 2 Benoemen van tekstelementen
- 3 Volgorde van de tekstelementen

In de hierna volgende subparagrafen zijn deze drie stappen gezet voor de specificering van de tekst van de waterschapsverordening. Tot slot wordt aangegeven welke regels gelden voor nummering en titels van de tekstelementen, gevolgd door een voorbeeld van de mogelijkheden.

5.6.1 *Hoofdstructurering van de tekst*

De waterschapsverordening zelf, dus het tweede deel van ieder besluit tot vaststelling c.q. wijziging van de waterschapsverordening, én de geconsolideerde versie van de waterschapsverordening bestaan uit regels en kennen derhalve een RegelingStructuur, oftewel een artikelsgewijze opzet. Bij de waterschapsverordening horen ook een motivering (het eerste deel van het vaststellings- of wijzigingsbesluit) en (facultatief) een artikelsgewijze toelichting (het derde deel van het vaststellings- of wijzigingsbesluit). Deze onderdelen hebben een VrijeTekstStructuur.

5.6.2 *Structurering tekstelementen*

De beschrijving van de tekstelementen en de regels daarvoor hebben betrekking op de initiele vaststelling en de geconsolideerde. Voor de validatie van wijzigingsbesluiten gelden andere regels.

5.6.2.1 *Toelichting*

De tekstelementen die kunnen worden gebruikt voor de structurering van (het lichaam van⁴) de regeltekst van de waterschapsverordening zijn Document, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel en Lid. Deze tekstelementen zijn ontleend aan de Aanwijzingen voor de regelgeving (aanwijzingen 3.54, 3.56, 3.57, 3.58, 3.59), met enige nadere specificaties en toevoegingen. Deze tekstelementen worden vervolgens verder ingevuld met inhoud die kan bestaan uit Alinea, Figuur, Lijst en Tabel.

De indeling werkt als volgt:

1. Document is het overkoepelende element, de kapstok waar alle regels van de waterschapsverordening onder hangen.
2. Hoofdstuk en Artikel komen altijd voor.
3. Als er behoefte is aan een groepering van Artikelen in een Hoofdstuk wordt Afdeling gebruikt.
4. In hoofdstukken waarin een onderverdeling in Afdelingen niet volstaat (bijvoorbeeld vanwege de omvang van het hoofdstuk of de verscheidenheid aan onderwerpen in het hoofdstuk) wordt Paragraaf gebruikt; dit tekstonderdeel komt dan tussen Afdeling en Artikel.

⁴ Lichaam van de regeling als bedoeld in Aanwijzing 3.53 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en in IMOP

5. Bij behoefte aan nog verder gaande onderverdeling wordt Titel gebruikt; dit tekstonderdeel komt dan tussen Hoofdstuk en Afdeling.
6. Een nog verder gaande onderverdeling kan bereikt worden door gebruik te maken van Subparagraaf en Subsubparagraaf; deze tekstelementen komen tussen Paragraaf en Artikel.
7. Artikelen kunnen worden onderverdeeld in Leden.
8. Leden kunnen niet worden onderverdeeld in Subleden, in het model komt Sublid namelijk niet voor.
9. Onder Artikel en Lid kunnen Lijsten worden gebruikt. Lijsten kunnen in meerdere niveaus gebruikt worden, zogenaamde geneste lijsten.
10. Concrete regeltekst kan alleen voorkomen onder Artikel en Lid; de Inhoud.
11. Inhoud bestaat uit Alinea, Figuur, Lijst en Tabel; deze kunnen alleen voorkomen onder Artikel en Lid.
12. Voet- en eindnoten zijn niet toegestaan.

5.6.2.2 Norm

Voor tekstelementen gelden de regels uit Tabel 5.

Tabel 5 Regels voor tekstelementen en hun invulling

Type tekst-element	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Document	1	nvt		
Boek	0	-	-	
Deel	0	-	-	
Hoofdstuk	1..n	Document	Titel, Afdeling, Artikel	Boek, Deel, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Titel	0..n	Hoofdstuk	Afdeling	Boek, Deel, Hoofdstuk, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel
Afdeling	0..n	Hoofdstuk, Titel	Paragraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Paragraaf	0..n	Afdeling	Subparagraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling
Subparagraaf	0..n	Paragraaf	Subsubparagraaf, Artikel,	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf
Subsubparagraaf	0..n	Subparagraaf	Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf. Subparagraaf

Type tekst-element	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Artikel	1..n	Hoofdstuk, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf	Lid, Alinea, Afbeelding, Lijst, Tabel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Lid	0..n	Artikel	Alinea, Afbeelding, Lijst, Tabel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf.
Alinea	1..n	Artikel, Lid	-	
Figuur	0..n	Artikel, Lid	-	
Lijst	0..n	Artikel, Lid	-	
Tabel	0..n	Artikel, Lid	-	

5.6.3 Opschrift en nummering van de tekstelementen

Ten behoeve van de leesbaarheid en een goede oriëntatie in de tekst krijgen de tekstelementen van de waterschapsverordening een Kop die bestaat uit een aantal Kopelementen.

5.6.3.1 Toelichting

Kopelementen bestaan uit een Label (de naam van het type tekstelement, zoals Hoofdstuk en Artikel), een Nummer en een Opschrift. Met uitzondering van Lid moeten alle tekstelementen worden voorzien van een opschrift; over het algemeen kan het bevoegd gezag het Opschrift zelf kiezen. Lijsten kunnen voorkomen in Artikelen en Leden. Er gelden regels voor het maximum aantal niveaus in Lijsten en de nummering van Lijsten.

5.6.3.2 Norm

De verschillende tekstelementen moeten worden voorzien van een Kop. Een Kop bevat de volgende Kop-elementen:

- Label: de tekstuele aanduiding van het type van het tekstelement
- Nummer: de unieke, numerieke aanduiding van het tekstelement
- Opschrift: de tekstuele aanduiding van het tekstelement, waarmee de inhoud van het onderdeel beknopt wordt aangeduid⁵.

Toegepast op de tekstelementen die in de waterschapsverordening zijn toegestaan gelden voor de Kop de onderstaande regels, waarbij geldt dat alle onderdelen verplicht zijn, tenzij expliciet anders is vermeld.

- Hoofdstuk:
 - Label: Hoofdstuk
 - Nummer: Hoofdstukken worden oplopend genummerd in Arabische cijfers, achter het cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.

⁵ Aanwijzing 3.57 van de Aanwijzingen voor de regelgeving

- Opschrift:
 - Hoofdstuk 1 heeft het Opschrift Algemene bepalingen
 - Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van de overige hoofdstukken.
- Titel:
 - Label: Titel
 - Nummer: De nummering van Titels begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin de Titel voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Titels in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Titels.
- Afdeling:
 - Label: Afdeling
 - Nummer:
 - In het geval dat tussen Hoofdstuk en Afdeling Titel voorkomt: De nummering van Afdelingen begint met het samengestelde nummer van de Titel waarin de Afdeling voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Afdelingen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - In het geval dat tussen Hoofdstuk en Afdeling geen Titel voorkomt: De nummering van Afdelingen begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin de Afdeling voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Afdelingen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Afdelingen.
- Paragraaf:
 - Label: Paragraaf (in verband met de weergave in verschillende browsers is het paragraafteken niet toegestaan).
 - Nummer: De nummering van Paragrafen begint met het samengestelde nummer van de Afdeling waarin de Paragraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Paragrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Paragrafen.
- Subparagraaf:
 - Label: Subparagraaf
 - Nummer: De nummering van Subparagrafen begint met het samengestelde nummer van de Paragraaf waarin de Subparagraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Subparagrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Subparagrafen.
- Subsubparagraaf:
 - Label: Subsubparagraaf
 - Nummer: De nummering van Subsubparagrafen begint met het samengestelde nummer van de Subparagraaf waarin de Subsubparagraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Subsubparagrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Subsubparagrafen.
- Artikel:
 - Label: Artikel

- Nummer: De nummering van Artikelen begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin het Artikel voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Artikelen in Arabische cijfers. Achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie. NB: De nummering van Artikel wordt dus alleen bepaald door de plaats van het Artikel in het Hoofdstuk en niet door de positie van het Artikel in Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf of Subsubparagraaf.
- Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Artikelen.
- Lid:
 - Label: n.v.t.
 - Nummer: Leden worden per artikel oplopend genummerd in Arabische cijfers, waarbij het eerste lid van ieder artikel het nummer 1 krijgt. Achter het cijfer komt een punt.
 - Opschrift: Bij Lid kan een Opschrift worden toegevoegd maar dat is niet verplicht. Wanneer gebruik gemaakt wordt van een Opschrift is het bevoegd gezag vrij in de keuze van het Opschrift van Leden.
 - Lijsten:
 - Voor Lijsten gelden de volgende regels:
 - Voorkomen: Lijsten mogen voorkomen onder Artikel en Lid.
 - Een Lijst wordt altijd voorafgegaan door een inleidende tekst.
 - Niveaus: Er geldt geen maximum aan het aantal niveaus van geneste lijsten.
 - Nummer: De onderdelen van de Lijst op het eerste niveau worden aangegeven met letters, op het tweede niveau met Arabische cijfers en op het derde niveau met roomeinse cijfers.
 - Lijstitems: Het aantal Lijstitems per niveau is onbeperkt. Opschrift: n.v.t.

5.6.4 *Standaardindeling regeltekst waterschapsverordening*

De waterschapsverordening kent in beperkte mate een voorgeschreven inhoudsopgave. In de navolgende subparagrafen wordt dat toegelicht en wordt de norm geformuleerd die dit toepassingsprofiel op dit punt stelt.

5.6.4.1 *Toelichting*

Om het bestuursorgaan de mogelijkheid te bieden de waterschapsverordening naar eigen inzicht in te delen schrijft dit toepassingsprofiel slechts een zeer beperkte vorm van standaardinhoudsopgave voor. De enige verplichting is dat iedere waterschapsverordening een eerste hoofdstuk heeft met het opschrift 'Algemene bepalingen'. Uitgangspunt is dat in hoofdstuk 1 'Algemene bepalingen' alleen algemene bepalingen worden opgenomen waarvan het werkingsgebied het hele werkingsgebied van de waterschapsverordening is. Doel van dit uitgangspunt is tweeledig. Enerzijds wordt het gehanteerd om ervoor te zorgen dat een gebruiker alle regels die op een locatie gelden gepresenteerd krijgt. Anderzijds voorkomt dit uitgangspunt dat een gebruiker die de regels die voor een bepaalde locatie gelden wil raadplegen ook allerlei regels te zien krijgt die daar niet van toepassing zijn, alleen omdat ze als algemene bepaling zijn geformuleerd zonder er een specifiek werkingsgebied aan te koppelen.

5.6.4.2 *Norm*

Iedere waterschapsverordening kent in ieder geval een hoofdstuk 1 Algemene bepalingen, met in dat hoofdstuk in ieder geval een artikel Begripsbepalingen voor algemene begrippen.

5.7 Locatie

In deze paragraaf worden de betekenis en werking van Locatie uitgelegd en wordt aangegeven welke eigenschappen voor Locatie nodig zijn (paragraaf **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**), wordt de stapeling van Locaties beschreven (paragraaf 5.7.2); tot slot komt de beschrijving van werkingsgebieden in woorden aan de orde (paragraaf 5.7.3).

5.7.1.1 Toelichting

Een Locatie is een met coördinaten afgebakend gebied of object. Locatie bevat één of meer geometrieën. Een Locatie kan aan een inhoudelijke annotatie gekoppeld worden en kan aan de tekst gekoppeld worden.

Belangrijk is te vermelden dat het object Locatie een STOP-gegeven is. Vanwege de centrale rol die Locatie speelt in de toepassingsprofielen in het domein van de Omgevingswet, wordt Locatie ook in dit TPOD beschreven. Een gedetailleerdere toelichting van Locatie is te vinden in de STOP-documentatie.

Locatie en inhoudelijke annotatie

Een Locatie duidt de geometrische afbakening aan van enkele inhoudelijke annotaties, zoals Activiteit, Functie, Onderwerp, Omgevingswaarde en Omgevingsnorm (zie paragraaf 5.8 voor een toelichting op deze annotaties). Daarvoor hebben deze inhoudelijke annotaties de eigenschap Locatie. Wanneer de gewenste annotatie de eigenschap Locatie heeft, is het verplicht deze eigenschap van Locatie in te vullen. De Locatie die aan een inhoudelijke annotatie is gekoppeld, wordt Locatie genoemd en niet Werkingsgebied.

Van belang is aan te geven dat het bevoegd gezag zelf bepaalt welke annotatie een juridische status moet krijgen (en daarmee dan wel in de tekst, dan wel in een informatieobject geplaatst moet worden) en welke annotatie geen juridische status hoeft te hebben. Een annotatie met een juridische status, én de Locatie die er aan gekoppeld is, mag alleen met een wijzigingsbesluit aangevuld of gewijzigd worden.

Locatie en tekst

In de gevallen waarin geen annotatie wordt toegevoegd of een annotatie wordt gebruikt die geen eigenschap Locatie heeft, zoals Thema, wordt gebruik gemaakt van de vorm van Locatie die aan een Tekstelement, Tekstfragment of een element uit de VrijeTekstStructuur is gekoppeld. In een OW-besluit heeft (de inhoud van) een Tekstelement, Tekstfragment of een element uit de VrijeTekstStructuur *een werking voor* een Locatie. Een Locatie die aan een Tekstelement, Tekstfragment of een element uit de VrijeTekstStructuur is gekoppeld, wordt Werkingsgebied genoemd. Dat geldt voor zowel OW-besluiten met regels als voor OW-besluiten zonder regels. Dit betekent dat OW-besluiten zonder regels óók werkingsgebieden bevatten.

Op het algeheel niveau van het OW-besluit (tot vaststelling of wijziging) wordt een werkingsgebied gekoppeld. Dit werkingsgebied kan de bestuurlijke grens / het grondgebied zijn van het bevoegd gezag. Het kan ook een ander gebied zijn, bijvoorbeeld als het werkingsgebied van het algehele besluit alleen een deel van het grondgebied van het bevoegd gezag betreft, bijvoorbeeld als een gebied de uiterste grenzen van een projectbesluit aangeeft (dat bijvoorbeeld de grenzen van meerdere bevoegde gezagen overschrijdt).

In principe wordt bij ieder tekstelement expliciet een werkingsgebied aangegeven. Indien er geen Werkingsgebied is gekoppeld aan een tekstelement, geldt hiervoor het werkingsgebied van het besluit tot vaststelling of wijziging of van het hele OW-besluit.

Verskil Locatie bij annotatie en Locatie als werkingsgebied

Hieronder volgt een nadere toelichting over het verschil tussen de Locatie gekoppeld aan een annotatie enerzijds en de Locatie gekoppeld aan een Tekstelement (zijnde Regeltekst, zie par 2.3). Elke Regeltekst geldt voor precies één werkingsgebied, en daarmee zijn alle juridische regels die hierin omschreven zijn ook geldig voor dit werkingsgebied. Dit is een juridisch kenmerk en is daarom altijd verplicht.

Een regel beschrijft vaak een activiteit, een beperkingengebied, een onderwerp, of een omgevingsnorm of omgevingswaarde. Het komt vaak voor dat een combinatie van deze beschreven wordt in één regel. In dergelijke gevallen is het werkingsgebied groter dan die van de individuele activiteit, of van de individuele functie et cetera.

In de standaard heeft de Regeltekst daarom altijd een eigen werkingsgebied, en heeft elke activiteit, functie, beperkingengebied of norm ook een eigen/directe relatie naar een Locatie.

Deze eigen/directe relaties heten bewust niet werkingsgebied, omdat deze naam al voorbehouden is aan de relatie tussen Regeltekst en locatie en vooral ook omdat de betekenis en het gebruik ervan niet gelijk is. De betekenis van de eigen/directe relatie naar locatie is dat deze aangeeft waar de activiteit, functie, beperkingengebied of norm geldt. De Locaties van annotaties moeten zich wel op juiste wijze verhouden tot het werkingsgebied van de Regeltekst. Het werkingsgebied van de Regeltekst hoort dekkend te zijn voor alle Locaties van alle erin opgenomen regels.

Eigenschappen Locatie

Locatie bevat zoals gezegd één of meer geometrieën. Een geometrie legt een positie vast door middel van coördinaten. Het gaat hier om de geometrische beschrijving en niet om een geografische beschrijving in woorden. Voor geometrie geldt een aantal functionele normen. Bij de Geometrie wordt de bron bijgehouden. Bron geeft aan of een basisregistratie is gebruikt om geometrieën uit over te nemen en zo ja welke, dan wel dat een geometrie berekend of zelf gecreëerd is.

De tweede eigenschap van Locatie is Idealisatie. Idealisatie geeft aan hoe nauwkeurig het bevoegd gezag Locatie heeft bedoeld en hoe Locatie derhalve geïnterpreteerd moet worden. Een Locatie kan exact bedoeld zijn, maar ook indicatief. Een voorbeeld van dat laatste is als een grens met een formule berekend is; de grens houdt dan geen rekening met de situering van objecten als woningen e.d. terwijl dat in de interpretatie wel zou moeten. Als Locatie gekoppeld is aan een Tekstelement, Tekstfragment of element uit VrijeTekstStructuur, kan bij deze koppeling bijgehouden worden wat de idealisatie van de Locatie is. Aan ieder Tekstelement, Tekstfragment of element uit VrijeTekstStructuur dat aan een Locatie is gekoppeld kan dus een eigen idealisatie toegekend worden. Dat betekent dat eenzelfde Locatie verschillende idealisatie kan hebben, afhankelijk van welk Tekstelement, Tekstfragment of element uit VrijeTekstStructuur wordt bevraagd. Wanneer de Idealisatie indicatief is, kan optioneel

worden aangegeven met welke marge Locatie geïnterpreteerd moet worden. De marge geeft de afstand in meters voor de interpretatie van de begrenzing aan.

Bij de Locatie wordt de bron bijgehouden. Bron geeft aan of een basisregistratie is gebruikt om geometrieën uit over te nemen en zo ja welke, dan wel dat een geometrie berekend of zelf gecreëerd is.

De noemer is een tekstuele beschrijving van de locatie die de verbinding legt tussen de aanduiding in de tekst van een locatie en de verwijzing naar het informatie-object in de bijlage bij de regels.

5.7.1.2 Norm

Locatie heeft de volgende eigenschappen:

- Noemer: de naam van de locatie (die bijv. op de kaart getoond kan worden). De noemer van de Locatie is dezelfde noemer van het informatieobject waarin de geometrie van de locatie is vastgesteld.
- Geometrie: de beschrijving van de positie door middel van coördinaten.
Voor Geometrie gelden de volgende functionele normen:
 - Bij Locatie is Geometrie verplicht.
 - Locatie kan bestaan uit één of meer Geometrieën.
 - Een Geometrie mag alleen een vlak of multivlak zijn.
 - Per Locatie kan de coordinate reference system (crs) verschillen. Deze wordt bijgehouden bij Geometrie. Als een Locatie bestaat uit meerdere Geometrieën moeten deze allemaal dezelfde crs hebben. De standaard ondersteunt de volgende crs-en:
 - EPSG:28992 (=RD) en
 - EPSG:4258 (=ETRS89)
- Bron: de bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie. Bron wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Idealisatie: de manier waarop de begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is. Idealisatie wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Marge: de afstand in meters waarmee de indicatief bedoelde begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden. Marge is een optionele eigenschap die alleen kan worden gebruikt wanneer de waarde van Idealisatie indicatief is. De marge is de afstand in meters en wordt aangegeven met decimal.

5.7.2 Stapeling van Locaties

Let op: onderstaande voorbeelden betreffen voorbeelden vanuit het omgevingsplan. In een latere versie van de TPOD worden deze voorbeelden aangepast aan de hand van voorbeelden uit de waterschappen. De systematiek is van overeenkomstige toepassing.

Locaties kunnen geheel of gedeeltelijk gestapeld worden. Dat geldt zowel voor Locaties bij tekstelementen of annotaties van hetzelfde type als voor Locaties bij tekstelementen of annotaties van verschillende typen. De navolgende figuren laten een aantal voorbeelden van stapelingen van Locaties zien voor het omgevingsplan.

<p> functie: Herstructureringsgebied functie: Centrumgebied functie: Beschermd monument </p>	<p> functie: Groen functie: Woongebied functie: Bedrijf </p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van locaties van hetzelfde type: de locaties van 3 verschillende functies die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van locaties van hetzelfde type: de locaties van 3 verschillende functies die precies op dezelfde plek liggen</p>
<p> omgevingswaarde: luchtkwaliteit functie: woongebied activiteit: bouwactiviteit </p>	<p> omgevingswaarde: fijnstof functie: Bedrijf activiteit: slopen </p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van locaties van verschillende typen: de locaties van omgevingswaarde, functie en activiteit die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van locaties van verschillende typen: de locaties van omgevingswaarde, functie en activiteit die precies op dezelfde plek liggen</p>

Figuur 2 Voorbeelden van stapeling van Locaties

De standaard stelt geen beperkingen aan de stapeling: niet in aantal en niet in type.

5.7.3 Beschrijving werkingsgebied in woorden

Locatie legt het gebied waar een regeltekst zijn werking heeft in coördinaten vast. Soms is het wenselijk om het gebied waar een regeltekst zijn werking heeft niet exact te begrenzen. In die gevallen wordt het werkingsgebied in woorden beschreven. In dit geval worden geen individuele Locaties begrensd die horen bij annotaties. Er komt alleen het werkingsgebied voor van het Tekstelement, dat in alleen woorden beschrijft dat er specifiekere gebieden zijn voor bijv. verschillende activiteiten.

5.8 Toepassing van annoteren in de waterschapsverordening

Er zijn verschillende niveaus waarop een OW-besluit verrijkt kan worden met annotaties. De annotatie van een besluit is beschreven op het niveau van het objecttype OW-besluit. Dit zijn dus annotaties over het besluit c.q. OW-besluit als geheel.

5.8.1 *Begrippen*

Begrippen kunnen overal in het besluit voorkomen. Algemene begrippen staan in Hoofdstuk 1.

5.8.2 *Meet- en rekenbepalingen*

Meet- en rekenregels kunnen overal in het besluit. Echter, pas in de volgende versie van de standaard zullen deze middels een annotatie (waarde van Regelkwalificatie) gekenmerkt kunnen worden.

5.8.3 *Activiteit*

5.8.3.1 *Toelichting*

Een activiteit heeft betrekking op ieder menselijk handelen waarbij, of ieder menselijk nalaten waardoor een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden werkstelligd.

Er is geen limitatieve lijst te geven van alle activiteiten waarvoor de waterschapsverordening regels zal bevatten. Dat is ook niet nodig. Naar verwachting zal de waterschapsverordening in het DSO vooral bevraagd worden aan de hand van voorgenomen activiteiten. Een activiteitgerichte bevraging van regels in het DSO wordt mogelijk wanneer de regels over activiteiten goed machineleesbaar worden gemaakt door middel van het annoteren van Activiteit. Deze bevraging wordt nog verder vergemakkelijkt wanneer in ieder waterschapsverordening en in ieder ander OW-besluit met regels dezelfde benaming wordt gebruikt voor die activiteiten die veel gebruikt en dus ook veel geraadpleegd zullen worden. Daarom is er voor de annotatie Activiteit een waardelijst. Op die waardelijst staan de veel gebruikte activiteiten. De waardelijst is uitbreidbaar: wanneer een regel wordt gesteld over een activiteit die op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt voor de annotatie. Wanneer de activiteit niet voorkomt op de waardelijst wordt een eigen naam voor de activiteit-annotatie gekozen. Die eigen naam mag dezelfde zijn als de naam van de hierna genoemde activiteitengroep.

Op voorhand is niet te zeggen over hoeveel en welke activiteiten in de verschillende OW-besluiten regels gesteld zullen worden, wel is de verwachting dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid activiteiten kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende activiteiten. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om activiteiten in activiteitengroepen in te delen. Om het mogelijk te maken ook activiteiten te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de activiteitengebiedgroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd. De activiteitengroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere activiteitengroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met activiteitengroepen kunnen de werkingsgebieden van alle activiteiten worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van activiteiten per

groep weer te geven op een kaart(laag). Om werkingsgebieden van activiteiten op een kaart(laag) weer te kunnen geven is het noodzakelijk om de annotatie Activiteit toe te voegen.

Een van de activiteitengroepen is de gebruiksactiviteit. De term gebruiksactiviteit is door de standaard geïntroduceerd en wordt als annotatie gebruikt. De term heeft geen juridische betekenis en hoeft niet in de regeltekst van de waterschapsverordening voor te komen maar desgewenst mag dat wel. Gebruiksactiviteit is een van de activiteitengroepen, zoals bouwactiviteit en sloopactiviteit ook activiteitengroepen zijn. Zoals de bouwactiviteit gaat over bouwen, gaat de gebruiksactiviteit over het (planologische) gebruik van gronden en opstallen, onder vigeur van de Wet ruimtelijke ordening wel gebruik in enge zin genaamd.

Vaak zal het voldoende zijn om per activiteit die in de regeltekst voorkomt de annotatie Activiteit één keer toe te voegen. Er zijn echter gevallen waarin het wenselijk is om voor één activiteit de annotatie Activiteit twee keer te gebruiken. Het belangrijkste voorbeeld daarvan is de beperkingengebiedactiviteit. Dat is in de terminologie van de Omgevingswet iedere activiteit in een beperkingengebied. De Omgevingswet verbindt bepaalde gevolgen aan het feit dat een activiteit een beperkingengebiedactiviteit is. Het slopen van een schuur in een beperkingengebied is dus een beperkingengebiedactiviteit, maar tegelijk ook een sloopactiviteit. Omwille van de gevolgen die de Omgevingswet daar aan verbindt is het wenselijk om deze activiteit te annoteren als beperkingengebiedactiviteit; ten behoeve van de bevraging in DSO-LV is het evenzoveel wenselijk om deze activiteit te annoteren als sloopactiviteit. De standaard maakt dit mogelijk.

In regels over activiteiten zullen vaak bepalingen worden opgenomen over het al dan niet noodzakelijk zijn van een melding of een vergunning en over verboden en geboden; datzelfde geldt voor indieningsvereisten en beoordelingsregels. Dit zijn regels die in het DSO veel geraadpleegd en bevestigd zullen worden. Het aan de annotatie van de activiteit toevoegen van een eigenschap die aangeeft tot welke van deze regelsoorten een regel behoort maakt het mogelijk om in het DSO te kunnen vinden dat voor een specifieke activiteit een dergelijke regel geldt. We noemen die eigenschap 'Kwalificatieactiviteitsregel'. De bedoeling is dat deze annotatie alleen wordt gebruikt voor regels die daadwerkelijk een vergunningplicht in het leven roepen, beoordelingsregels geven voor een vergunningaanvraag et cetera.

Een Activiteit kan zowel een elementaire activiteit als een "gebruikersgerichte" activiteit inhouden. Immers, de naam van de Activiteit is zelf te bepalen door het bevoegd gezag.

5.8.3.2 Norm

Voor de annotatie Activiteit zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Activiteit: de naam van de activiteit. Voor Activiteit geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Activiteitengroep: de categorie waartoe de activiteit behoort. De activiteitengroep wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Locatie: met de eigenschap Locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over de activiteit geldt.
- KwalificatieActiviteitsregel: de eigenschap die vastlegt tot welke soort een regel over een activiteit behoort. KwalificatieActiviteitsregel wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.

5.8.4 Functie

Deze paragraaf is niet van toepassing voor de waterschapsverordening.

5.8.5 *Omgevingswaarde*

Deze paragraaf is niet van toepassing voor de waterschapsverordening.

5.8.6 *Omgevingsnorm*

5.8.6.1 *Toelichting*

Het bevoegd gezag kan er voor kiezen om in een waterschapsverordening normen, niet zijnde omgevingswaarden, die in een waarde worden uitgedrukt, op verschillende locaties verschillende waarden te geven. Dit wordt mogelijk gemaakt door de norm te annoteren als Omgevingsnorm.

De annotatie omgevingsnorm, in combinatie met de eigenschap Omgevingsnormgroep maakt het mogelijk om alle waarden die normen in de verschillende gebieden hebben op een kaartbeeld weer te geven, of om een kaartbeeld te genereren van alle waarden van een bepaald Omgevingsnormgroep. De waarden kunnen numeriek of kwalitatief worden uitgedrukt. Bij numerieke waarden moet aangegeven worden in welke eenheid de waarde wordt uitgedrukt. Een voorbeeld van een eenheid is debiet (m³/u). Wanneer dat van toepassing is kan ook de periode waarin de omgevingsnorm van toepassing is worden vastgelegd.

De term omgevingsnorm is door PR04 geïntroduceerd en wordt alleen als annotatie gebruikt. De term heeft geen juridische betekenis en zal niet in de regeltekst van de waterschapsverordening voorkomen. Voorbeelden van de toepassing van Omgevingsnormgroep zijn:

- maximum bouwhoogte: een omgevingsnorm van het type maatvoering bouwwerken

Indien nodig wordt in het artikel Meet- en rekenregels aangegeven op welke wijze bij de betreffende omgevingsnorm gemeten c.q. gerekend moet worden. Een Omgevingsnorm kan middels een verwijzing gekoppeld worden aan de meet- en rekenregels die voor deze Omgevingswaarde gelden. Een verwijzing kan aangebracht worden naar één of meerdere tekst-elementen waar de daadwerkelijke meet- en regels in zijn vermeld én naar één of meerdere onderdelen van een bijlage waar meet- en reken-regels als begripsdefinitie zijn opgenomen. Zie paragraaf 5.8.2 voor de specificaties voor meet- en rekenregels.

5.8.6.2 *Norm*

Voor de annotatie omgevingsnorm zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Omgevingsnorm: de naam van de omgevingsnorm. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam.
- Omgevingsnormgroep: dit is de categorie waartoe de omgevingsnorm behoort. Voor Omgevingsnormgroep geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Waarde: de waarde die een omgevingsnorm op een bepaalde locatie heeft. Waarden kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven.
- Eenheid: de grootte waarin numerieke waarden worden uitgedrukt. Eenheid is verplicht wanneer de waarde numeriek is.
- Locatie: met de eigenschap Locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over de omgevingswaarde geldt.
- Geldigheid: de periode waarin de norm van toepassing is. Geldigheid is een optionele eigenschap die gebruikt kan worden wanneer een norm slechts in een bepaalde periode geldt.

5.8.7 *Beperkingengebied*

5.8.7.1 *Toelichting*

Een beperkingengebied is een bij of krachtens de wet aangewezen gebied waar, vanwege de aanwezigheid van een werk of object, regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor dat werk of object. Een activiteit die in een beperkingengebied wordt verricht, wordt in het wettelijke systeem beperkingengebiedactiviteit genoemd.

In Omgevingswet en bijbehorende AMvB's zijn geen specifieke bepalingen opgenomen over het vastleggen van beperkingengebieden in de waterschapsverordening. Gezien de taak van het waterschap ligt het voor de hand dat het waterschap beperkingengebieden zal vastleggen; dat zal dan plaatsvinden in de waterschapsverordening.

Op voorhand is niet te zeggen over hoeveel en welke beperkingengebieden in de verschillende OW-besluiten regels gesteld zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid beperkingengebieden kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende beperkingengebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om beperkingengebieden in beperkingengebiedgroepen in te delen. Om het mogelijk te maken ook beperkingengebieden te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de beperkingengebiedgroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd. De beperkingengebieden zijn gegroepeerd naar het werk of het object waarop het beperkingengebied betrekking heeft. Voorbeelden van die groepen zijn weg, spoorweg en luchthaven. De beperkingengebiedgroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere beperkingengebiedgroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met beperkingengebiedgroepen kunnen de werkingsgebieden van alle beperkingengebieden worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van beperkingengebieden per groep weer te geven op een kaart(laag).

Het beperkingengebied zelf krijgt een naam. Daarvoor kan gebruik gemaakt worden van de waardelijst Beperkingengebied. Deze waardelijst is uitbreidbaar, het bevoegd gezag kan ook eigen namen kiezen voor de beperkingengebieden. Ook is het mogelijk om een naam van de waardelijst Beperkingengebied aan te vullen. Een voorbeeld voor een waterkering: hiervoor kan als naam worden gekozen 'waterkering' of 'waterkering in beheer bij waterschap' (eigen naam) of 'waterstaatswerk in beheer bij waterschap – waterkering' (aanvulling naam van waardelijst).

5.8.7.2 *Norm*

Voor de annotatie Beperkingengebied zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Beperkingengebied: de naam van het beperkingengebied. Voor Beperkingengebied geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Beperkingengebiedgroep: de categorie waartoe het beperkingengebied behoort. Beperkingengebiedgroep wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Locatie: met de eigenschap Locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over het beperkingengebied geldt.

5.8.8 *Thema*

5.8.8.1 *Toelichting*

In de waterschapsverordening kan worden geannoteerd wat het Thema van een tekstelement is. Een Thema geeft het achterliggend (strategisch) doel, belang of oogmerk aan, waar de regel aan hoort bij te dragen. Zo kan inzichtelijk worden welke regels een bepaald oogmerk dienen. Er is een uitbreidbare waardelijst voor Thema. Thema wordt niet op een kaartbeeld weergegeven.

De meeste annotaties kunnen worden toegepast op het niveau van de Regeltekst en van de Juridische Regel. Dat geldt niet voor de annotaties Regelkwalificatie, Onderwerp en Thema: die kunnen alleen worden toegepast op een Regeltekst, dus op het kleinste niveau van informatie: een artikel of een lid.

5.8.8.2 *Norm*

Voor het annoteren van Thema is de volgende eigenschap nodig:

- Thema: de naam van het thema. Voor Thema geldt een uitbreidbare waardelijst.

5.8.9 *Onderwerp*

5.8.9.1 *Toelichting*

In de waterschapsverordening kan worden geannoteerd wat het Onderwerp van een tekstelement is. Waar Thema aangeeft wat de grondgedachte achter een onderdeel van het OW-besluit is, is Onderwerp een korte, inhoudelijke weergave van waar een onderdeel van het OW-besluit over gaat. Onderwerp kent een uitbreidbare waardelijst. Op deze waardelijst zijn onder meer onderwerpen uit het Besluit activiteiten leefomgeving opgenomen.

Het annoteren van Onderwerp maakt het mogelijk de tekstelementen met hetzelfde onderwerp samen op een kaartbeeld weer te geven. Ook faciliteert het annoteren van Onderwerp het zoeken en bevragen van het OW-besluit in het DSO. Tot slot kan Onderwerp het opstellen en het beheren van de waterschapsverordening vergemakkelijken.

De meeste annotaties kunnen worden toegepast op het niveau van de Regeltekst en van de Juridische Regel. Dat geldt niet voor de annotaties Regelkwalificatie, Onderwerp en Thema: die kunnen alleen worden toegepast op een Regeltekst, dus op het kleinste niveau van informatie: een artikel of een lid.

5.8.9.2 *Norm*

Voor het annoteren van Onderwerp zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Onderwerp: de naam van het onderwerp. Voor Onderwerp geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Locatie: met de eigenschap Locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waarop het onderwerp van toepassing is.

5.8.10 *Relatiekwalificatie*

5.8.10.1 *Toelichting*

Een regel kan in een bijzondere relatie tot een andere regel staan. De andere regel kan in de waterschapsverordening zelf of in een ander OW-besluit (ook van een ander bevoegd gezag)

staan. Het gaat om een gekwalificeerde relatie: de ene regel is een afwijking, aanvulling of uitzondering op een andere regel.

Zo'n relatie doet zich onder andere voor wanneer in de waterschapsverordening met maatwerkregels wordt afgeweken van regels uit een AMvB of een omgevingsverordening, maar ook wanneer in de waterschapsverordening zelf algemene regels staan waarvan voor een bepaalde locatie of een bepaald onderwerp met een specifieke regel een afwijkmogelijkheid wordt geboden. In ieder geval wanneer de regel in de waterschapsverordening afwijkt van het Besluit activiteiten leefomgeving is het de bedoeling dat in de regeltekst die specifieke afwijking worden benoemd⁶. In zo'n geval kan gebruik gemaakt worden van de tekst: "In afwijking van artikel x.x lid y (van [naam regeling]) ...".

De betekenis van de kwalificaties is als volgt:

- Afwijking: De ene regel is een vervanging van de andere regel.
- Aanvulling: Naast de ene regel wordt een andere regel gesteld.
- Uitzondering: In de ene regel wordt een uitzondering gemaakt op dat wat in een andere regel is bepaald. Een voorbeeld is een regel waarin is bepaald dat het is verboden om bepaalde activiteiten te verrichten zonder vergunning; in een andere regel wordt een uitzondering op deze vergunningplicht gemaakt, bijvoorbeeld voor ondergeschikte vormen van die activiteit.

Het is mogelijk om te volstaan met een tekstuele weergave van de relatie, maar de relatie kan ook door middel van een annotatie gelegd worden. Het model bevat namelijk een annotatiesystematiek voor het leggen van een relatie van een specifieke regel naar de regel waarop de specifieke regel een uitzondering, aanvulling of afwijking is. Het is aan de opsteller van de waterschapsverordening om een keuze te maken tussen een tekstuele vermelding van de relatie en een annotatie van de relatie.

De annotatie is met name belangrijk om een relatie te leggen tussen regels die zich op verschillende plaatsen in dan wel buiten de waterschapsverordening bevinden. De annotatie is niet nodig (maar uiteraard wel mogelijk) als bijvoorbeeld in één artikel zowel de hoofdregel als alle uitzonderingen op die hoofdregel staan. In dergelijke gevallen volstaat een tekstuele vermelding van de relatie.

Bij het annoteren van Relatiekwalificatie wordt de richting van de relatie vanzelf bepaald doordat de annotatie wordt toegevoegd aan de regel waarin de afwijking, aanvulling of uitzondering is geformuleerd.

5.8.10.2 Norm

Voor de annotatie Relatiekwalificatie zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Relatiekwalificatie: de naam van de gekwalificeerde relatie. Relatiekwalificatie wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- ReferentieID: De identificatie van de regel (de 'bronregel') waarop de verbijzonderende regel een afwijking, aanvulling of uitzondering is. Deze identificatie bestaat uit de "work-

⁶ NvT Omgevingsbesluit (par. 3.2.12, pag 57): "Als in het omgevingsplan een maatwerkregel wordt gesteld met het doel om in afwijking van het Besluit activiteiten leefomgeving een minder zware norm te stellen, dient bij die maatwerkregel te worden aangegeven dat deze geldt in afwijking van de regel uit het Besluit activiteiten leefomgeving."

Identifier" van de regel waarnaar de relatie wordt gelegd. De "workIdentifier" is een unieke Identifier die is opgebouwd volgens de standaard Akoma Ntoso Naming Convention.

5.8.11 *Verwijzingen*

5.8.11.1 *Toelichting*

Een tekstelement kan een verwijzing naar een ander tekstelement of ander document bevatten. Voorbeelden hiervan zijn:

- de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd;
- de verwijzing vanuit een regel met een open norm naar de beleidsregel waarin algemene regels zijn opgenomen over de toepassing van die open norm;
- de verwijzing vanuit een artikel in de regeltekst naar de artikelsgewijze toelichting op dat artikel (en vice versa);
- de verwijzing vanuit een regel naar een wettelijke bepaling.

Het gaat hier om een simpele verwijzing; de verhouding tussen het ene tekstelement en het andere tekstelement of document is niet gekwalificeerd (zoals wel het geval is bij de Relaties die in de vorige subparagraaf zijn beschreven). Met de hier beschreven verwijzing wordt ook uitdrukkelijk niet de verwijzing vanuit een regel naar een informatie-object bedoeld.

Het model maakt het mogelijk de hier bedoelde verwijzing te maken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor verwijzingen tussen tekstelementen binnen een document) en ExtRef (voor verwijzingen naar (tekstelementen in) andere documenten). Een verwijzing kan gemaakt worden naar een tekstelement in de waterschapsverordening zelf, maar ook naar (tekstelement in) een ander document.

Bij een verwijzing naar een ander document is aandacht nodig voor de formulering van de verwijzing. Een wijziging in het andere document zou onbedoeld kunnen leiden tot wijziging van de waterschapsverordening zonder dat daar een besluit van het bevoegd gezag aan ten grondslag ligt. Een oplossing daarvoor kan liggen in het expliciet verwijzen naar een bepaalde versie van dat andere document, of meer algemeen naar de versie die geldig is op het moment van terinzageleggen van het ontwerp-besluit tot vaststelling of wijziging van de waterschapsverordening dan wel het moment van inwerkingtreden van dat besluit.

Ten behoeve van de goede raadpleegbaarheid van de waterschapsverordening wordt sterk aanbevolen om in ieder geval gebruik te maken van de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd.

5.8.11.2 *Norm*

Voor het maken van de verwijzing wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor de verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document) en ExtRef (voor de verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document). Feitelijk is dit geen vorm van annoteren.

5.8.12 *Regelkwalificatie*

5.8.12.1 *Toelichting*

Dit toepassingsprofiel maakt het mogelijk om alle denkbare soorten regels in de waterschapsverordening op te nemen. Er zijn soorten regels die vaak in de waterschapsverordening zullen voorkomen en vooral vaak geraadpleegd en bevroegd zullen

worden. Dat wordt vergemakkelijkt als die veelgebruikte soorten regels een gemeenschappelijk kenmerk krijgen waardoor ze makkelijk te vinden zijn. Daarvoor wordt de annotatie regelkwalificatie gebruikt.

Regelkwalificatie is een annotatie die vastlegt tot welke soort een regel behoort. Regelkwalificatie zegt dus iets over de regel en niet over het inhoudelijke aspect waar de regel over gaat. Gebruik maken van deze annotatie vergroot de bevroagbaarheid van de regels. Voor regelkwalificatie geldt een limitatieve waardelijst. Voorbeelden zijn: instructieregel, kostenverhaalregel en informatieplicht. Uitgangspunt van de toepassingsprofielen is dat iedere regel die past in de systematiek van de Omgevingswet gesteld kan worden. Het is mogelijk dat er regels gesteld gaan worden van een soort die op voorhand nog niet was voorzien. Daarom is aan de waardelijst de waarde 'overig' toegevoegd. Deze waarde maakt het mogelijk om regels te stellen en te annoteren waarvoor nog geen bijpassende waarde in de waardelijst Regelkwalificatie is opgenomen. Daarnaast voorkomt deze waarde dat onduidelijk is of het bestuursorgaan er bewust voor heeft gekozen om in het geheel geen gebruik te maken van de annotatie Regelkwalificatie of dat noodgedwongen voor deze ene regel achterwege heeft moeten laten wegens het ontbreken van de juiste waarde.

5.8.12.2 Norm

Voor de annotatie Regelkwalificatie zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Regelkwalificatie: de naam van de regelkwalificatie. Regelkwalificatie wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- InstructieregelVoorInstrument: het instrument waarvoor de instructieregel is bedoeld. InstructieregelVoorInstrument wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst. Deze eigenschap is verplicht wanneer Instructieregel is gekozen als waarde voor Regelkwalificatie.
- Normadressaat: het bestuursorgaan dat of de organisatie die de taak of de bevoegdheid waarover de instructieregel gaat moet uitvoeren. Normadressaat wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst. Deze eigenschap is verplicht wanneer 'uitoefening taken en bevoegdheden' is gekozen als waarde voor de eigenschap InstructieregelVoorInstrument, en mag alleen in dat geval gebruikt worden.

Regelkwalificatie kan alleen worden toegepast op een regeltekst, d.w.z. op Artikel of Lid.

5.9 Standaardfrase als verbinding tussen regeltekst, werkingsgebied en waarden

Let op: onderstaande voorbeelden betreffen voorbeelden vanuit het omgevingsplan. In een latere versie van de TPOD worden deze voorbeelden aangepast aan de hand van voorbeelden uit de waterschappen. De systematiek is van overeenkomstige toepassing.

In deze paragraaf wordt de werking van de standaardfrase met de bijbehorende annotatie toegelicht, gevolgd door de norm die daarvoor wordt gehanteerd.

5.9.1 Toelichting

In OW-besluiten met regels zullen veel normen voorkomen die in verschillende gebieden verschillende waarden hebben, denk hierbij bijvoorbeeld aan maximum bouwhoogte in het omgevingsplan. Het is mogelijk om in de regeltekst van het OW-besluit voor iedere norm zoveel regels op te nemen als er gebieden zijn, dan wel als er waarden zijn die de norm kan aannemen. Om de leesbaarheid, inzichtelijkheid en raadpleegbaarheid te vergroten is het

ook mogelijk om de locaties waar regels gelden en waarden die normen per locatie hebben, op een kaartbeeld weer te geven.

Voor die tweede methode biedt het model de mogelijkheid om de norm zodanig te formuleren dat deze voor de mens leesbaar en begrijpelijk is én de verbinding legt met het werkingsgebied en alle waarden die de betreffende norm op de afzonderlijke locaties van het werkingsgebied heeft. Hiertoe wordt in de norm een standaardfrase opgenomen. De standaardfrase is een in algemene bewoording geformuleerde verwijzing naar het werkingsgebied, De aanname is dat het mechanisme zo werkt dat bij de bevraging van het OW-besluit (toepassingen, applicaties en software) de standaardfrase wordt vervangen door de waarde die de norm op een specifieke locatie heeft. Daarnaast speelt dit principe een belangrijke rol in de weergave van de waarden die een norm op de verschillende locaties van een werkingsgebied heeft. De grondslag van deze waarden blijft daarbij geborgd door het directe verband met de regeltekst.

Een voorbeeld van een norm met een standaardfrase die in het omgevingsplan kan voorkomen: "De maximum bouwhoogte van een woning is *de ter plaatse van het werkingsgebied 'maximum bouwhoogte woning' bepaalde waarde*." In dit voorbeeld is de standaardfrase in cursieve tekst aangegeven. Afhankelijk van de locatie in het werkingsgebied die wordt geraadpleegd, wordt deze regel verschillend ingevuld. De waarde kan zowel kwantitatief als kwalitatief geformuleerd worden. Bijvoorbeeld:

- Resultaat van bevraging van locatie 1: De maximum bouwhoogte van een woning is 13 meter.
- Resultaat van bevraging van locatie 2: De maximum bouwhoogte van een woning is 7 meter.
- Resultaat van bevraging van locatie 3: De maximum bouwhoogte van een woning is passend in het patroon van de wisselende bouwhoogte van de straatwand.
- Etc.

Zoals weer gegeven in Figuur 3, worden deze afzonderlijke waarden niet opgenomen in de regeltekst zelf (het tekstfragment), maar wordt het tekstfragment geannoteerd met meerdere voorkomens van Locatie. Locatie komt niet letterlijk voor in de regeltekst maar is modelmatig. Elke Locatie bevat één combinatie van een omgevingsnorm, de bijbehorende geometrie en de waarde die de omgevingsnorm ter plaatse van die geometrie heeft. In Figuur 3 heeft het tekstfragment dus vier Locaties.

Figuur 3 Illustratie t.b.v. tekstfragment

5.9.2

Norm

De annotatie Standaardfrase wordt gebruikt wanneer het bevoegd gezag er voor kiest om een norm op verschillende locaties verschillende waarden te geven, die waarden op een kaart(beeld) weer te geven en te werken met een standaardfrase die bij een klik op de kaart in een interactieve viewer of andere applicatie wordt vervangen door de ter plaatse voor die regel geldende waarde. Er moet nog uitgewerkt worden welke eigenschappen nodig zijn voor het annoteren van een deel van een regeltekst als standaardfrase.

6 Presentatiemodel toegepast op de waterschapsverordening

De inhoud van een OW-besluit dient niet alleen machine leesbaar te worden aangeboden, kenbaarheid van het besluit en een voor de mens te interpreteren weergave is noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de raadpleger de regels/teksten en corresponderende werkingsgebieden overzichtelijk kan interpreteren. De inhoud van een OW-besluit dient dus ook mens leesbaar te worden aangeboden.

Het presentatiemodel richt zich op de mensleesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren wordt verstaan; het weergeven, verbeelden, visualiseren van de inhoud van een besluit in een voor gedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering karakterset) conform een afgesproken standaard. Het presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presentatie van tekst, geometrie van werkingsgebieden (als informatieobject vastgelegd) en annotaties.

Let op: onderstaande voorbeelden betreffen voorbeelden vanuit het omgevingsplan. In een latere versie van de TPOD worden deze voorbeelden aangepast aan de hand van voorbeelden uit de waterschappen. De systematiek is van overeenkomstige toepassing.

6.1 Principes van functioneel verbeelden

Bij de weergave van het besluit hanteren we het principe van 'functioneel verbeelden'. Daarmee bedoelen we dat de weergave van besluiten, de informatie die vastgelegd is in het besluit, goed zichtbaar moet maken. Het presentatiemodel wil grote complexiteit voorkomen en toch de nodige flexibiliteit bieden in vormgeving. Het presentatiemodel stelt eisen die de eenduidige weergave van deze informatie mogelijk maken. Dit zijn eisen zoals de relatieve grootte van het lettertype van onderdelen ten opzichte van elkaar. Het presentatiemodel gaat niet over de stijl, zoals de exacte korpsgrootte van het lettertype, regelafstand of opmaakstijl van het publicatieblad.

6.2 Presentatie van tekst

Het principe van verbeelden van tekst is generiek. Er is echter voor de weergave een onderscheid tussen documenten met regelteksten en documenten met vrijere teksten; het verschil zit in de aan- of afwezigheid van een hiërarchische structuur.

6.2.1 Presentatie van tekst met vaste tekststructuur

Voor de presentatie van OW-besluiten is de tekststructuur van de tekstelementen van belang, zie paragraaf 5.6.

Tekstelementen van het OW-besluit beschikken over een kop. Een Kop bevat de volgende Kop-elementen:

- Label: de tekstuele aanduiding van het type van het tekstelement
- Nummer: de unieke, numerieke aanduiding van het tekstelement
- Opschrift: de tekstuele aanduiding van het tekstelement, waarmee de inhoud van het onderdeel beknopt wordt aangeduid.
- Koppen (opschriften) van de tekstelementen moeten onderscheiden worden via opmaak op zodanige wijze dat duidelijk is dat het om een kop gaat.

Binnen de toepassingsprofielen van de verschillende OW-besluiten worden de beperkingen vastgelegd voor de volgorde van de tekstelementen. De weergaveregels binnen het toepassingsprofiel zullen de tekststructuur reflecteren door vast te leggen dat de volgorde van groot naar klein gelijk is aan de volgorde die voorgeschreven wordt door Aanwijzing 3.56 van de Aanwijzingen voor de regelgeving. Deze volgorde wordt uitgedrukt in relatieve groottes ten opzichte van het kleinste element en dient ook gehanteerd te worden bij de opmaak van tekst (korpsgrootte van het lettertype) die aan een gebruiker wordt getoond. De weergave van een hoofdstukkop is groter dan de weergave van een paragraafkop.

6.2.2 *Presentatie van tekst voor OW-besluiten zonder regels*

Voor OW-besluiten zonder regels zal de structuur vrijer zijn. De weergaveregels zullen hierdoor ook beperkter zijn.

De vrije tekst heeft als eigenschap dat er maar één structuurelement is: de divisie. Het principe met uitdrukken in relatieve groottes ten opzichte van het kleinste element wordt wel gehanteerd voor teksten met een vrijere structuur door gebruik maken van het feit dat elementen genest zijn.

De functionele weergave zegt dan iets over een nulpunt (hoogste niveau of laagste niveau) en alle andere regels doen een relatieve uitspraak ten opzichte van het element waarbinnen ze voor komen.

6.3 **Presentatie van geometrie van (werkings)gebieden**

Alle regels (tekstfragmenten) in een OW-besluit zijn via het attribuut werkingsgebied gekoppeld aan het gebied (exacte geometrische begrenzing) waar ze van toepassing zijn. Zie ook paragraaf 5.7 over de werkingsgebieden. Ieder tekstfragment is gekoppeld aan één werkingsgebied. Een werkingsgebied heet in het model Locatie.

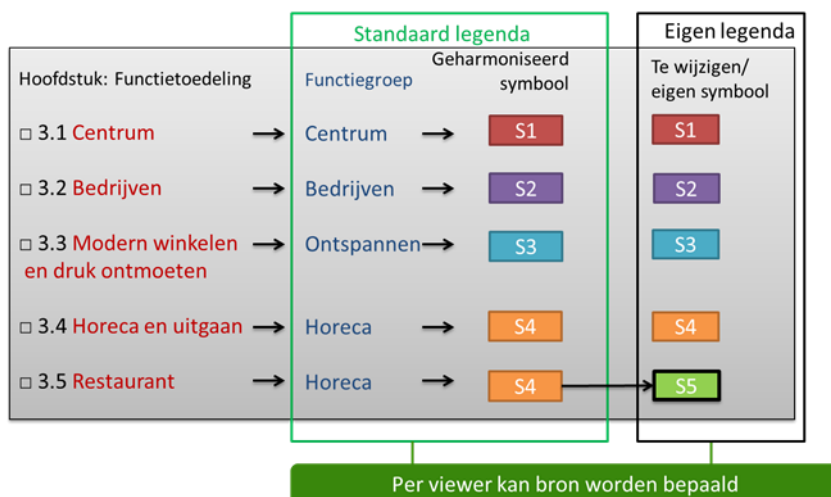
Ook werkingsgebieden moeten op een mens-leesbare wijze gepresenteerd kunnen worden (in een digitale viewer). Het uitgangspunt voor de weergave van objecten met een geometrie is dat de inhoudelijke waarde van het object (zoals bijvoorbeeld een functie, een onderwerp of een norm), bepaalt met welke symboliek (kleur/arcering) een werkingsgebied wordt weergegeven.

Het presentatiemodel bedient twee mogelijkheden om de informatieobjecten weer te geven (in een digitale viewer).

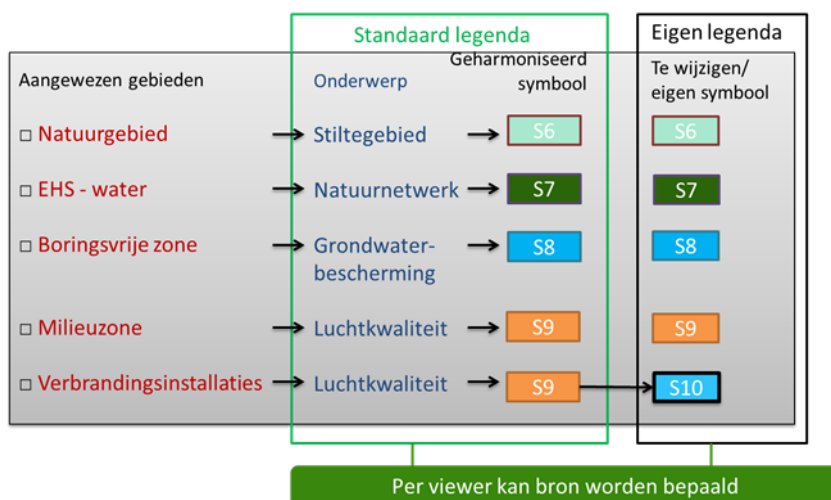
- Symbolisatie op basis van een afgesproken standaard symbolisatie.
- Een eigen symbolisatie die afwijkt van de standaard symbolisatie.

In een toepassingsprofiel van de OW-besluiten wordt bepaald welke werkingsgebieden er van toepassing zijn in dat type OW-besluit en er wordt ook in geregeld op basis van welke eigenschappen (annotaties) van deze gebieden, de werkingsgebieden gepresenteerd zullen worden in een kaart of viewer.

Voor elke TPOD worden afspraken gemaakt over standaardsymbolisatie. Hiermee wordt bedoeld dat er afspraken worden gemaakt over een vaste symbolisatie van vergelijkbare geo-objecten. In Figuur 4 en Figuur 5 wordt dit geïllustreerd binnen de eerste box.

Figuur 4 Voorbeeld van het kenmerk Functiegroep uit een Omgevingsplan

Figuur 5 Voorbeeld van het kenmerk Onderwerp uit de Omgevingsverordening

Figuur 4 illustreert de functietoedeling binnen een Omgevingsplan. De functietoedeling in dit voorbeeld kent een vijftal Functies. Deze zijn geannoteerd als Functie en hebben een Functiegroep meegekregen.

In dit voorbeeld is Functiegroep een mogelijkheid om de vergelijkbaarheid van de weergave aan te koppelen. De Functiegroep kent een waarde, deze waarde is gestandaardiseerd; dat wil zeggen dat er afspraken over zijn gemaakt en de mogelijke waarde is gelimiteerd. Aan die waarde voor Functiegroep kan een standaard (afgesproken) symbolisatie worden gekoppeld. Dat betekent dat die koppeling tussen de waarde voor de Functiegroep gekoppeld is aan een standaard weergave uit een symbolenbibliotheek. Door het toewijzen van de Functiegroep, wordt de presentatie van het object dan standaard geregeld.

In Figuur 4 is het voorbeeld uitgewerkt waarbij de 'Functiegroep horeca' altijd (standaard) oranje wordt weergegeven,

Het hanteren van een standaard symbolisatie biedt vooral mogelijkheden om geüniformeerde weergave te genereren, bijvoorbeeld voor een landelijk overzicht. Het biedt ook voordelen voor eenvoud in beheer en het komt de leesbaarheid van de kaart ten goede en het aantal mogelijkheden wordt gelimiteerd.

Het presentatiemodel biedt echter nog een tweede mogelijkheid om werkingsgebieden weer te geven; namelijk door een eigen symbolisatie mee te geven. De opsteller kan hierdoor de keuze maken (bewust) af te wijken van een standaard symbolisatie. In het voorbeeld van Figuur 4 wordt de symbolisatie van het restaurant, dat wel onder de Functiegroep horeca valt, niet (standaard) oranje maar groen weergegeven. Deze systematiek is tevens te hanteren voor werkingsgebieden waarvoor geen symbolisatie afspraken zijn gemaakt.

Symbool

De weergave wordt uiteindelijk via de symbolisatie vastgelegd in een symboolkenmerk. Feitelijk is het Symbool ook een kenmerk. Deze vorm van annotaties is te vergelijken met een waarde uit een symbolenbibliotheek die meegegeven wordt. De symbolenbibliotheek is te vinden in het 'presentatie model'.

6.4 Uitwerking Presentatiemodel voor de waterschapsverordening

In hoofdstuk 5 zijn de systematiek van annoteren en de te gebruiken annotaties beschreven. Daar is ook aangegeven dat een aantal annotaties (en hun eigenschappen) een rol speelt bij de weergave van werkingsgebieden op een kaartbeeld. In Tabel 6 is per OW-besluit weergegeven voor welke annotaties dat het geval is.

Tabel 6 Annotaties die zorgen voor de weergave op een kaartbeeld

		Omgevingsplan	AMVB MR	Omgevingsverordening	Waterschapsverordening	Omgevingsvisie	Projectbesluit	Gewijzigde regels O-plan
OW-besluit structuur	Regelingstructuur	X	X	X	X			X
	Divisiestructuur					X	X	
Annotaties	Omgevingsnorm	X	X	X	X			X
	Activiteit	X	X	X	X			X
	Onderwerp	X	X	X	X	X	X	X
	Functie	X		X				X
	Omgevingswaarde	X	X	X				X
	Beperkingengebied	X	X	X	X			X

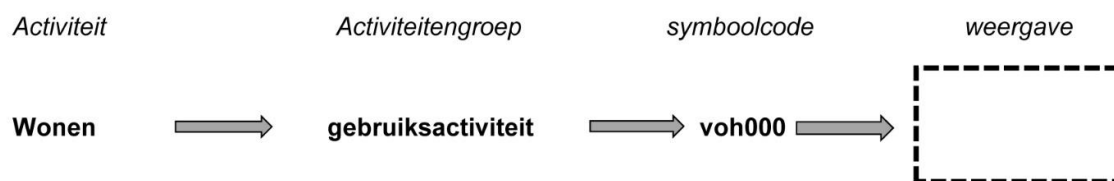
De volgende paragrafen laten door middel van voorbeelden zien hoe de annotaties zorgen voor de weergave op het kaartbeeld.

6.4.1

Activiteit

De annotatie Activiteit maakt een activiteitgerichte bevraging van regels in het DSO mogelijk. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen. De eigenschap Activiteitengroep zorgt er voor dat de werkingsgebieden van een bepaalde groep activiteiten worden weergegeven op een kaartbeeld. Activiteitengroep kan worden gekozen uit een limitatieve waardelijst.

Een voorbeeld van een activiteit is Wonen. De activiteit Wonen behoort tot de Activiteitengroep Gebruiksactiviteit, één van de waarden van de waardelijst Activiteitengroep. Wanneer regels over de activiteit Wonen worden geannoteerd met de Activiteitengroep Gebruiksactiviteit zorgt de symboolcode van deze Activiteitengroep voor weergave van een transparant vlak begrensd met een middeldikke onderbroken lijn zoals weer gegeven in Figuur 6.

Figuur 6 Voorbeeldweergave Activiteitengroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van activiteiten die behoren tot de Activiteitengroep Gebruiksactiviteit door middel van de annotatie-eigenschap Activiteitengroep en de waarde Gebruiksactiviteit met een transparant vlak en een begrenzing bestaande uit een middeldikke onderbroken lijn op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 7.

6.5

Kaartillustraties

Binnen de webvariant van een besluit kunnen één of meerdere ondersteunende kaartillustraties worden geplaatst om de inhoud van de informatieobjecten kenbaar te maken. De opsteller van het OW-besluit bepaalt de positie in de regel-, beleids- of visietekst en selecteert welke geo-informatieobjecten in de kaartillustratie worden opgenomen.

Deze kaartillustratie is een presentatievorm in de regel-, beleids- of visietekst waarin één of meerdere geo-informatieobjecten in relatie tot elkaar gepresenteerd kunnen worden. Dit samengestelde kaartbeeld moet wel correct zijn en gegenereerd zijn uit geo-informatieobjecten, maar is illustratief en is géén formeel onderdeel van het besluit. Boven het kaartbeeld dient duidelijk gemaakt te worden dat het slechts een illustratie is. De afbeelding krijgt een standaardopschrift waarin de verbeelde geo-informatieobjecten zijn geduid.

Figuur 7 Voorbeeld weergave Activiteit Wonen op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Activiteitengroep en waarde Gebruiksactiviteit

6.5.1 Omgevingsnorm

Omgevingsnorm is een annotatie die wordt gebruikt wanneer het gewenst is om in een OW-besluit normen (anders dan omgevingswaarden) voor verschillende gebieden in verschillende waarden uit te drukken en op een kaartbeeld weer te geven. De annotatie Omgevingsnorm maakt machine-leesbaar duidelijk dat een regel zo'n omgevingsnorm is. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen.

De eigenschap Omgevingsnormgroep maakt het mogelijk om de werkingsgebieden van een bepaalde groep omgevingsnormen op een kaartbeeld weer te geven. Voor Omgevingnormgroep bestaat een uitbreidbare waardelijst. De eigenschappen Waarde en Eenheid zorgen ervoor dat alle waarden die een specifieke omgevingsnorm in de verschillende gebieden heeft op een kaartbeeld worden weergegeven. De eigenschap Eenheid heeft een uitbreidbare waardelijst.

Een voorbeeld van een omgevingsnorm is 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw'. De omgevingsnorm 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw' behoort tot de Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken, één van de waarden van de waardelijst Omgevingsnormgroep.

Wanneer regels over de omgevingsnorm 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw' worden ge-
 annoteerd met de Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken zorgt de symboolcode
 van deze Omgevingsnormgroep voor weergave van een transparant vlak begrensd met een
 middeldikke onderbroken lijn zoals weer gegeven in Figuur 8.

Figuur 8 Voorbeeldweergave Omgevingsnormgroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van omgevingsnormen die behoren tot de
 Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken door middel van de annotatie-eigenschap
 Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken met een transparant vlak en een begrenzing
 bestaande uit een middeldikke onderbroken lijn op het kaartbeeld weergegeven; door de
 eigenschappen Waarde en Eenheid worden de waarden die de omgevingsnorm heeft per
 gebied op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 9.

Figuur 9 Voorbeeld weergave omgevingsnorm maximum goothoogte bedrijfsgebouwen op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Omgevingsnormgroep, waarde Maatvoering bouwwerken en de eigenschappen Waarde en Eenheid

6.5.2

Onderwerp

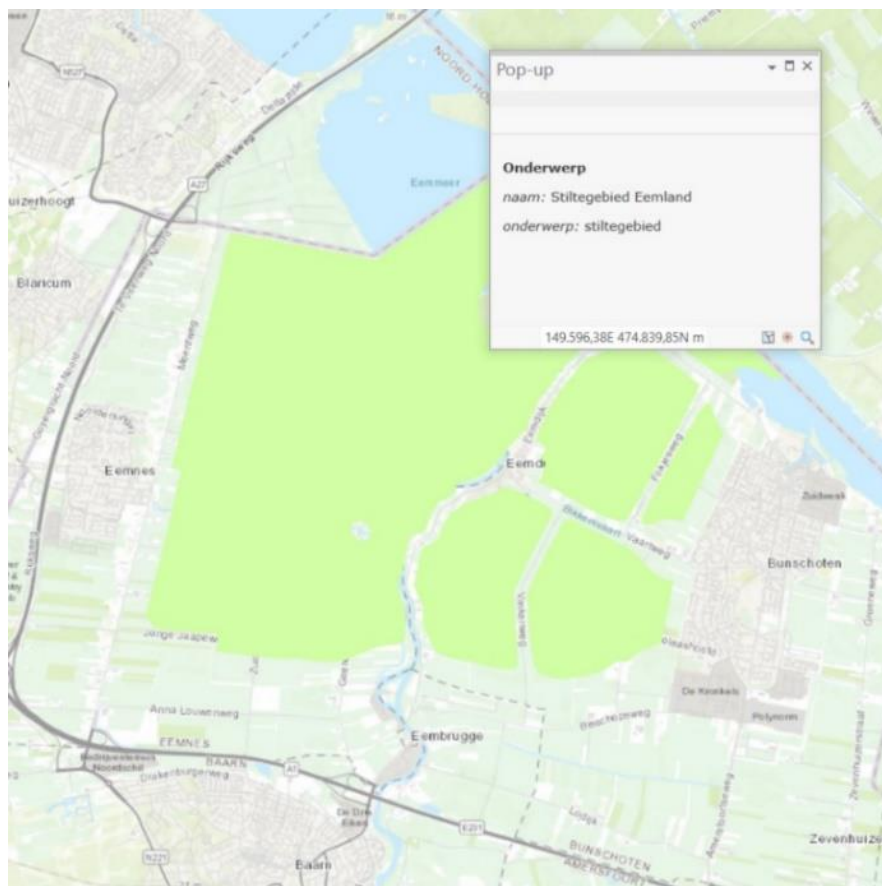
Onderwerp geeft een korte, inhoudelijke weergave van waar een onderdeel van het OW-besluit over gaat. De annotatie Onderwerp zorgt er voor dat onderdelen met dezelfde Onderwerp-annotatie met dezelfde symboliek op een kaartbeeld worden weergegeven. Voor Onderwerp bestaat een uitbreidbare waardelijst.

Eén van de waarden van de waardelijst Onderwerp is Stiltegebied. Wanneer regels over stiltegebieden worden geannoteerd met het Onderwerp Stiltegebied zorgt de symboolcode van dit onderwerp voor weergave met een lichtgroene kleur zoals weer gegeven in Figuur 10.

Figuur 10 Voorbeeldweergave Onderwerp

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van een stiltegebied door middel van de annotatie Onderwerp Stiltegebied met een lichtgroene kleur op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 11.

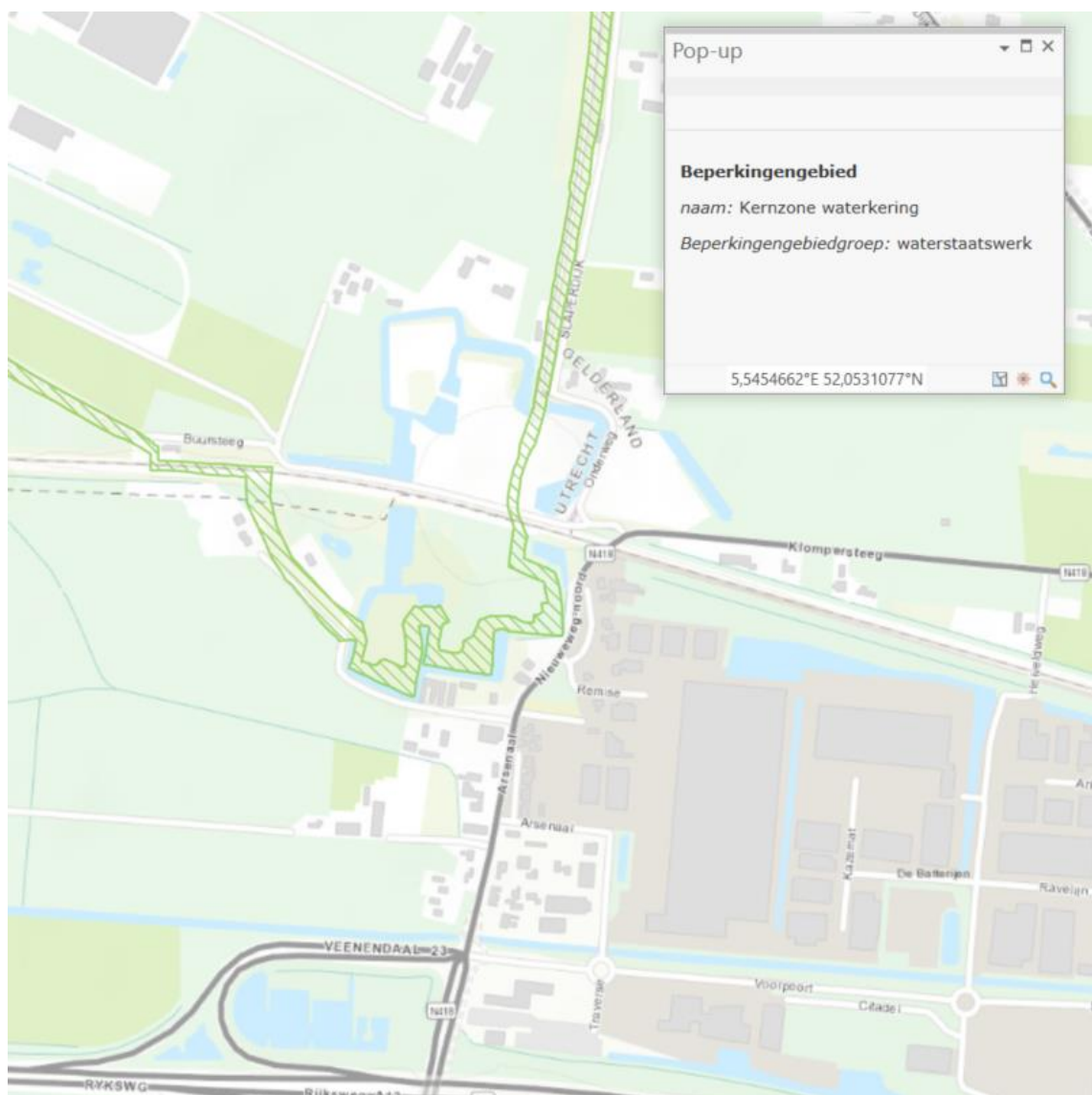
Figuur 11 Voorbeeld weergave Stiltegebied op kaartbeeld d.m.v. annotatie Onderwerp Stiltegebied

6.5.3 Beperkingengebied

De annotatie Beperkingengebied maakt machine-leesbaar duidelijk dat een regel gaat over een beperkingengebied als gedefinieerd in de Omgevingswet. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen. De eigenschap Beperkingengebiedgroep zorgt er voor dat de werkingsgebieden van beperkingengebieden gegroepeerd worden weergegeven op een kaartbeeld. Voor Beperkingengebiedgroep bestaat een limitatieve waardelijst.

Een voorbeeld van een beperkingengebied is kernzone waterkering. Het beperkingengebied kernzone waterkering behoort tot de Beperkingengebiedgroep Waterstaatswerk, één van de waarden van de waardelijst Beperkingengebiedgroep. Wanneer regels over het beperkingengebied kernzone waterkering worden geannoteerd met de Beperkingengebiedgroep Waterstaatswerk zorgt de symboolcode van deze Beperkingengebiedgroep voor weergave van een middengroene lijnarcering van linksboven naar rechtsonder zoals weer gegeven in Figuur 12.

Door deze methodiek worden de werkingengebieden van beperkingengebieden die behoren tot de Beperkingengebiedgroep Waterstaatswerk door middel van de annotatie-eigenschap Beperkingengebiedgroep en de waarde Waterstaatswerk met een middengroene lijnarcering van linksboven naar rechtsonder op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 13.

Pagina 54 van 72

7 Openstaande vragen en issues

Nr Omschrijving vraag / issue	
1	In meerdere figuren en paragrafen komen er voorbeelden uit het omgevingsplan om bepaalde functionaliteit in de standaard mee toe te lichten. Deze voorbeelden dienen nog toegespitst te worden op de waterschapsverordening.
2	Meet- en rekenmethoden wordt in volgende versie standaard flexibeler inzetbaar; het zal dan een waarde zijn in de waardelijst voor Regelkwalificatie en als zodanig overal te annoteren.
3	Enkele zaken die uitgewerkt dienen te worden, zijn de plek die elementen uit de huidige wegenrechtsverordening in de toekomstige waterschapsverordening innemen. Andere zaken betreffen de modellering van inhoudelijke elementen (bijv. typering van waterstaatswerken etc.). De huidige Beperkingengebied zal als gevolg van de nadere analyse waarschijnlijk veranderen. Niet elk werkingsgebied is een Beperkingengebied.
4	De domeininhoud van de waterschapsverordening dient nog geanalyseerd te worden. Hieronder vallen: <ul style="list-style-type: none"> • de specifieke invulling van omgevingsnormen voor waterschappen, met name mbt waterkwaliteit • typering van (beperkingen)gebieden, objecten etc. Denkrichting hierbij is gebruik te maken van bestaande standaarden voor domeininformatie.
5	De inhoud van de waardelijsten zal n.a.v. de nadere analyse wijzigen.
6	Bij het onderdeel 'mogelijke statussen besluit tot vaststelling of wijziging waterschapsverordening' moet worden uitgezocht in hoeverre er een verschil is tussen 'vervallen' en 'intrekken' en of deze beiden moeten worden opgenomen in de betreffende lijst. In hoeverre kan bijv. een waterschapsverordening (van rechtswege) vervallen?
7	Hiërarchische relaties tussen activiteiten (tbv DSO project 13; toepasbare regels); een requirement is om een activiteit aan activiteit te kunnen relateren binnen TPOD en activiteiten te relateren aan de functionele structuur. Doel is om hiërarchische relaties tussen activiteiten mogelijk te maken en constructies te faciliteren zoals "activiteit X is elementaire aan activiteit Y".
8	Uitwerken van semantische specificaties m.b.t. relaties tussen verschillende annotaties. De TPOD moet eventueel mogelijkheden bieden om annotaties aan elkaar te relateren en modelleringen mogelijk te maken zoals; "regel X over activiteit Y beschermt thema Z".
9	Uitwerking/ specificering van punten en lijnen. Momenteel biedt de TPOD referentiepunten en lijnen bij een omgevingsnorm. Onderzocht dient te worden of of punt en lijn als locatie kunnen dienen voor annotaties en/ of als werkingsgebied kunnen dienen voor regeltekst.

8 Bijlagen

Bijlage 1 Ontwerpkeuzen

De volgende ontwerpkeuzen zijn gemaakt bij het opstellen van het OW-besluit. Ontwerpkeuzen worden continue afgestemd met het werkveld en kunnen derhalve wijzigen. Ontwerpkeuzen geven een aanzet tot een oplossingsrichting incl. rationale voor die specifieke oplossingsrichting.

- 1 Vooralsnog is ervoor gekozen regels m.b.t. onderhoudsplichtigen en -verplichtingen niet op te nemen in het TPOD van de waterschapsverordening. Onderhoudsplichtigen en -verplichtingen horen namelijk bij de legger vanuit de Waterschapswet, welke niet valt onder de Omgevingswet.
- 2 Relatieve grenzen (bijvoorbeeld: "binnen 15 meter van een waterstaatswerk" of een aanduiding van een gemiddeld vervoersintensiteit over een vaarweg) moeten worden opgemeten of anderszins vertaald worden naar geometrieën.

Bijlage 2 Toelichting op hoofdlijnen van STOP en IMOP

Modellering

In het kort bestaat het model uit objecttypen, annotaties en waardenlijsten waarmee een OW-besluit verrijkt kan worden. De annotaties binnen een OW-besluit zorgen voor de machineleesbaarheid. Het bovenliggende STOP-model beschrijft hoe deze annotaties (subject, eigenschap en waarde) in het model passen. Deze annotatie is gekoppeld aan de tekst en het werkingsgebied. Hierdoor kunnen de verschillende waarden van een normerende regel verbonden worden met verschillende werkingsgebieden.

Verklaring model

De bovenstaande abstracte beschrijving van het model wordt gevisualiseerd in UML klasse-diagrammen in Bijlage 3. Individuele elementen in het model (die voor de scope van dit document objecttypen genoemd zijn) worden in meer detail toegelicht in de objectcatalogus (STOP/TPOD vocabulaire). Het gebruik van UML klassediagrammen en het gebruik van de termen objecttype / objectcatalogus dienen niet vanuit een software-implementatie perspectief geïnterpreteerd te worden. Daarentegen zijn deze een ondersteuningsmiddel om het toepassingsprofiel voor de OW-besluiten en de inhoud en structuur ervan, beter te begrijpen. De diagrammen, de objecttypen daarin en de objectcatalogus tonen:

- Wat de mogelijkheden zijn om een OW-besluit te verrijken met annotaties (die ervoor zorgen dat het OW-besluit machine leesbaar en op een standaard manier uitwisselbaar wordt).
- Welke elementen in OW-besluiten met annotaties verrijkt kunnen worden.
- Waaruit de annotaties kunnen bestaan in welk document/besluit (welke gegevens hierin kunnen voorkomen).

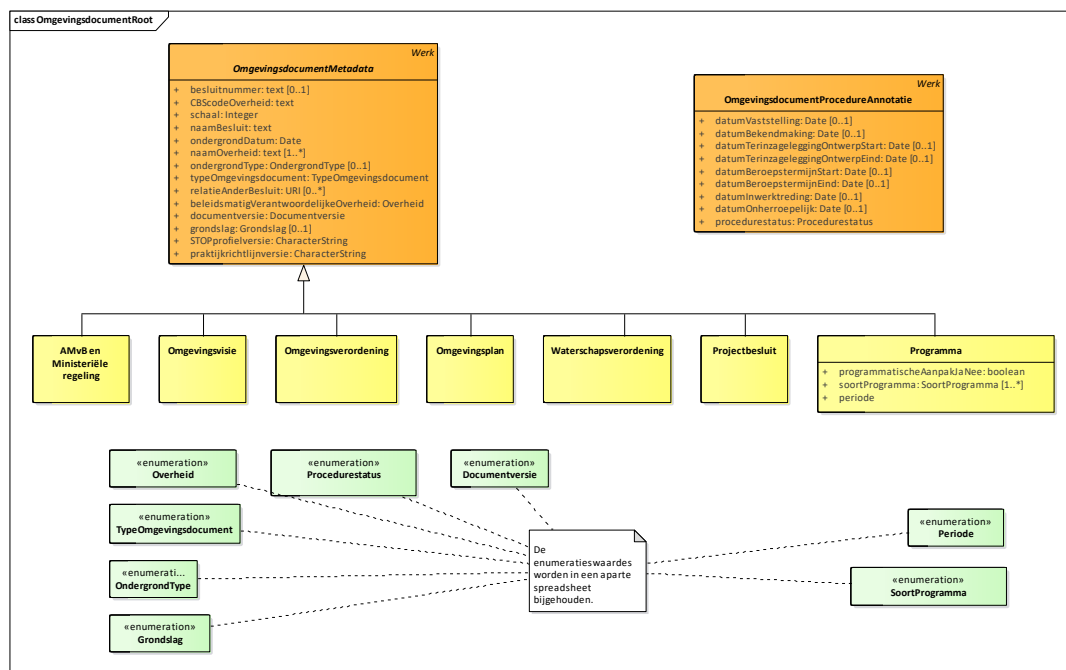
Een objecttype is een blok in de diagrammen, zoals OW-besluit. Van een objecttype kan informatie bijgehouden worden in eigenschappen, zoals datumVaststelling.

In Bijlage 3A wordt uitgebreid uitleg gegeven over de diagrammen, de relaties tussen de objecttypen en de verschillende kleuren van de objecttypen.

Bijlage 3 UML klassediagrammen voor OW-besluiten

A. UML klassediagram voor metadata van OW-besluiten

Figuur 14 geeft de annotaties weer die aan een OW-besluit kunnen worden toegevoegd op documentniveau. De getoonde objecten horen bij imop:OfficiëlePublicatieDocument en zijn in de verschillende TPOD vocabulaires voor de desbetreffende OW-besluiten specifiek uitgewerkt.

Figuur 14 UML klassediagram met de beschikbare annotaties op Documentniveau

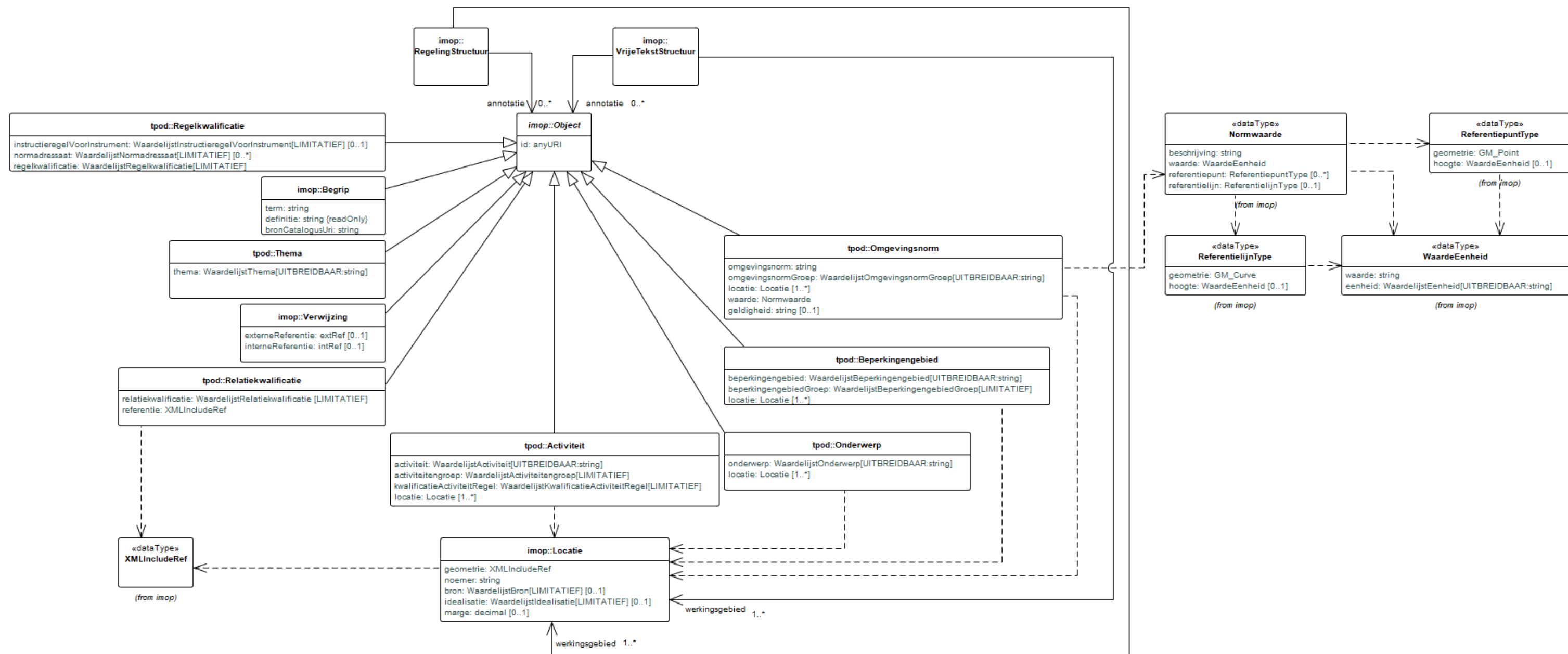
Er zijn verschillende niveaus waarop een OW-besluit verrijkt kan worden met annotaties. De annotaties op documentniveau gelden voor het volledige OW-besluit (op een document/besluit als geheel).

Het kleurgebruik in de diagram is een aanvullende illustratie om aan te geven op welk niveau de objecttypen en eigenschappen geldig zijn en uit welk model deze afkomstig zijn:

- TPOD-onderdelen en eigenschappen die geldig zijn voor elk documenttype binnen het domein van de Omgevingswet zijn met oranje aangegeven.
- TPOD-objecttypen en eigenschappen die niet horen bij één bepaald documenttype (maar die specifiek zijn voor één bepaald, of enkele, documenttype(n)) zijn met geel aangegeven.
- Waardenlijsten zijn met groen aangegeven (deze geven aan waar een bepaalde eigenschap uit kan bestaan).

B. UML klassediagram met annotaties voor de Waterschapsverordening

Daar waar de annotaties uit Figuur 14 het OW-besluit als geheel verrijken met metadata, beschrijft Figuur 15 de mogelijkheden om specifieke stukken tekst in de Waterschapsverordening te kunnen annoteren met semantiek.

Figuur 15 UML klasse diagram met de beschikbare annotaties voor de Waterschapsverordening

In Tabel 7 zijn de klassen en eigenschappen uit Figuur 15 gespecificeerd. Voor iedere klasse, eigenschap en waardelijst zijn definities (kolom "Definitie"), het verplichte of optionele gebruik (kolom "Verplicht/Optioneel"), het waardebereik (kolom "Waardebereik") en de toepassing als presentatie-entiteit (kolom "Weergavekenmerk") aangeduid.

Voor waardelijsten biedt Tabel 7 enkel de namen en definities. De waarden van waardelijsten (de vulling) worden separaat beschikbaar gesteld. Waardelijsten die eindigen op "[UITBREIDBAAR:string]" zijn uitbreidbaar; er mag gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden, maar er mag ook een eigen waarde gebruikt worden die via een "string" veld gedefinieerd kan worden.

Waardelijsten die eindigen op "[LIMITATIEF]" zijn limitatief; er moet een waarde gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. De waarden van waardelijsten (de vulling) worden separaat beschikbaar gesteld.

Tabel 7 Specificatie van klassen en eigenschappen van annotaties voor de Waterschapsverordening

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebereik	Verplicht/ optioneel	Weergavekenmerk
Regeling-Structuur		De geconsolideerde versie van een OW-besluit met regels.			
VrijeTekst-Structuur		Voor de definitie hiervan wordt verwezen naar IMOP documentatie.			
Begrip		Een eenheid van kennis, bestaande uit een term en een definitie.		Optioneel	
	term	De naam van het begrip.	string	Verplicht	
	definitie	De omschrijving van de term, die de term definieert.	string	Verplicht	
	bronCatalogusUri	De uniform resource identifier (URI) van het begrip in de DSO catalogus.	string	Verplicht	
Verwijzing		De verwijzing vanuit een regel naar een tekstelement.		Optioneel	
	externeReferentie	De verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document.	extRef	Optioneel	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	interneReferentie	De verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document.	intRef	Optioneel	
Object		Object dat onderdeel uitmaakt van een besluit.		Optioneel	
	id	De unieke identifier van het object.	anyURI	Verplicht	
Locatie		Een op zichzelf staande geometrische afbakening van een ruimte in de fysieke leefomgeving.		Verplicht	
	geometrie	Een vlak of volume, d.m.v. coördinaten op een kaart weergegeven en begrensd, dat een representatie is van een gebied in de fysieke leefomgeving.	XMLIncludeRef	Verplicht	Ja
	noemer	De tekstuele beschrijving van de locatie.	string	Verplicht	
	bron	De bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie.	Waardelijst-Bron[LIMITATIEF]	Optioneel	
	idealisatie	De manier waarop de begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is.	Waardelijst-Idealisatie[LIMITATIEF]	Optioneel	
	marge	De afstand in meters waarmee de begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden.	decimal	Optioneel	
Omgevingsnorm		Een norm, niet zijnde een omgevingswaarde, die op meerdere locaties voorkomt en daar verschillende waarden heeft.		Optioneel	
	omgevingsnorm	De naam van de omgevingsnorm.	string	Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	omgevings- normGroep	De categorie waartoe de omgevingsnorm behoort.	Waarde- lijstOmge- vings- norm- Groep[UITBR EIDBAAR:stri ng]	Verplicht	Ja
	locatie	Het gebied waar de omgevingsnorm geldt.	Locatie	Verplicht	
	waarde	De numeriek uitgedrukte of in woorden omschreven waarde die een omge- vingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	Normwaarde	Verplicht	Ja
	geldigheid	De periode waarin de omgevingsnorm geldt. Geldigheid is een optionele annotatie die gebruikt kan worden wanneer een norm slechts in een bepaal- de periode geldt.	string	Optioneel	
Thema		Kernachtige weergave van de grondgedachte achter een onderdeel van het OW-besluit.		Optioneel	
	thema	De naam van het thema.	Waardelijst- The- ma[UITBREID BAAR:string]	Verplicht	Ja
Onderwerp		Korte, inhoudelijke weergave van waar een onderdeel van het OW-besluit over gaat.		Optioneel	
	onderwerp	De naam van het onderwerp.	Waardelijst- Onder- werp[UITBREI DBAAR:string]	Verplicht	Ja

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	locatie	Het gebied waar het onderwerp van toepassing is.	Locatie	Verplicht	
Relatiekwalifi- catie		Element om de relatie tussen twee verschillende regels aan te duiden. An- notatie die een bijzondere verhouding tussen twee verschillende regeltek- sten kwalificeert.		Optioneel	
	relatiekwalifi- catie	De naam van de relatiekwalificatie.	Waardelijst- Relatiekwalifi- ca- tie[LIMITATIE F]	Verplicht	
	referentie	De identificatie van de regeltekst waartoe een andere regeltekst in een ge- kwalificeerde relatie staat, vastgelegd in de workIdentifier van debetreffen- de regeltekst, opgebouwd volgens de standaard Akoma Ntoso Naming Con- vention.	XMLInclu- deRef	Verplicht	
Regelkwalifi- catie		Eigenschap die vastlegt tot welke soort een regel behoort.		Optioneel	
	instructiere- gelVoorIn- strument	Type instrument waarvoor de instructieregel bedoeld is.	WaardelijstIn- structieregel- VoorInstru- ment[LIMITAT IEF]	Optioneel	
	normadres- saat	De doelgroep – een categorie personen of organisatie(s) - tot wie de regel- tekst gericht is, alleen te gebruiken wanneer InstructieregelVoorInstrument de waarde 'uitoefening taak of bevoegdheid' heeft.	Waardelijst- Normadres- saat[LIMITATI EF]	Optioneel	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	regelkwalifi- catie	De naam van de regelkwalificatie.	Waardelijst- Regelkwalifi- ca- tie[LIMITATIE F]	Verplicht	
Beperkingen- gebied		Een beperkingengebied is een bij of krachtens de wet aangewezen gebied waar vanwege de aanwezigheid van een werk of object regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor dat werk of object.		Optioneel	
	beperkingen- gebied	De naam van het beperkingengebied.	Waardelijst- Beperkingen- ge- bied[UITBREI DBAAR:string]	Verplicht	
	beperkingen- gebiedGroep	De categorie waartoe een beperkingengebied behoort.	Waardelijst- Beperkingen- gebied- Groep[LIMITA TIEF]	Verplicht	Ja
	locatie	De locatie die het beperkingengebied vormt.	Locatie	Verplicht	
Activiteit		Een activiteit is ieder menselijk handelen waarbij, of ieder menselijk nalaten waardoor een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden bewerkstelligd.		Optioneel	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	activiteit	De naam van de activiteit.	Waardelijst- Activi- teit[UITBREID BAAR:string]	Verplicht	
	activiteiten- groep	De categorie waartoe de activiteit behoort.	Waardelijst- Activiteiten- groep[LIMITA TIEF]	Verplicht	Ja
	kwalificatieAc- tiviteitRegel	Eigenschap die aangeeft tot welke regelsoort een regel over een activiteit behoort.	Waardelijst- Kwalificatie- ActiviteitRe- gel[LIMITATIE F]	Verplicht	
	locatie	De locatie waar een activiteit aan is toegekend	Locatie	Verplicht	
Normwaarde		De numeriek uitgedrukte of in woorden omschreven waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.		Verplicht	
	beschrijving	De in woorden omschreven waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	string	Verplicht	Ja
	waarde	De numeriek uitgedrukte waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	WaardeEen- heid	Verplicht	Ja
	referentiepunt	Het vooraf vastgestelde punt waarop gemeten dient te worden of aan de Normwaarde voldaan wordt	Referentie- puntType	Optioneel	
	referentielijn	De vooraf vastgestelde lijn waarop gemeten dient te worden of aan de Normwaarde voldaan wordt	Referentie- lijnType	Optioneel	
GM_Curve		Lijngeometrie		Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
GM_Point		Puntgeometrie		Verplicht	
Referentie- lijnType		De specifieke invulling van de referentielijn		Verplicht	
	geometrie	De beschrijving van de positie middels coördinaten	GM_Curve	Verplicht	
	hoogte	De hoogte of diepte van de geometrie ten opzichte van NAP of het maaiveld	WaardeEen- heid	Optioneel	
Referentie- puntType		De specifieke invulling van het referentiepunt		Verplicht	
	geometrie	De beschrijving van de positie middels coördinaten	GM_Point	Verplicht	
	hoogte	De hoogte of diepte van de geometrie ten opzichte van NAP of het maaiveld	WaardeEen- heid	Optioneel	
Waardelijst- Bron[LIMITAT IEF]		De limitatieve waardelijst waaruit de bron geselecteerd kan worden		Verplicht	
Waarde- lijstEen- heid[UITBREI DBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst met grootheden waarmee de eenheid van de numerieke waarde van een omgevingswaarde of omgevingsnorm kan worden uitgedrukt.		Verplicht	Ja
WaardeEen- heid		De combinatie van waarde en eenheid in het geval de waarde van een omgevingswaarde of omgevingsnorm numeriek is uitgedrukt.		Verplicht	Ja
	waarde	De numeriek uitgedrukte waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	string	Verplicht	Ja

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	eenheid	De grootheid waarin de numerieke waarde van een omgevingswaarde of omgevingsnorm is uitgedrukt.	Waarde- lijstEen- heid[UITBREI DBAAR:string]	Verplicht	Ja
XMLInclu- deRef		De referentie van het element waarnaar verwezen wordt.		Verplicht	
Waardelijst- TypeOmge- vingsdocu- ment[LIMITAT IEF]		De limitatieve waardelijst met de mogelijke soorten OW-besluiten.		Verplicht	
Waardelijst- Onder- werp[UITBREI DBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij onderwerp.		Verplicht	Ja
Waardelijst- Regelkwalifi- ca- tie[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij regelkwalificatie.		Verplicht	
WaardelijstIn- structieregel- VoorInstru- ment[LIMITAT IEF]		De limitatieve waardelijst met instrumenten waarmee kan worden aangege- ven voor welk instrument de instructieregel is bedoeld.		Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
Waardelijst- Activiteiten- groep[LIMITA TIEF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij activiteitengroep.		Verplicht	Ja
Waarde- lijstOmge- vings- norm- Groep[UITBR EIDBAAR:stri ng]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij Omgevingsnormgroep.		Verplicht	Ja
Waardelijst- The- ma[UITBREID BAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij thema.		Verplicht	Ja
Waardelijst- Beperkingen- ge- bied[UITBREI DBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij beperkingengebied.		Verplicht	
Waardelijst- Normadres- saat[LIMITATI EF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij Normadressaat binnen Regelkwalifi- catie.		Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
Waardelijst- Activi- teit[UITBREID BAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij Activiteit.		Verplicht	
Waardelijst- Relatiekwalifi- ca- tie[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij relatiekwalificatie.		Verplicht	
Waardelijst- Beperkingen- gebied- Groep[LIMITA TIEF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij beperkingengebiedGroep.		Verplicht	Ja
Waardelijst- Kwalificatie- ActiviteitRe- gel[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij kwalificatieActiviteitRegel binnen Activiteit.		Verplicht	
Waardelijst- Idealisa- tie[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij idealisatie.		Verplicht	
decimal		Het decimale talstelsel bestaande uit de cijfers 0 tot en met 9.		Verplicht	
extRef		External Reference is een standaard XML element waarmee kan worden gerefereerd.		Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
intRef		Internal Reference is een standaard XML element waarmee kan worden gerefereerd.		Verplicht	
string		Karakters gedefinieerd volgens standaarden zoals Unicode of ISO 8859-1.		Verplicht	